

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Num. de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Multămite publice și Loc deschis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se înapoiază.

Vin tăciunarii!

De I. U. Soricu.

Grăiește glasul vremii:

O frunză de laur câștigată în urma unui atac victorios trebuie să deștepte în sufletul fiecărui oștean adevărat dorul și ambiția de a câștiga alte și alte frunze, din cari să-și împletească coroana pururea verde. O frunză de laur nu trebuie să-l facă pe luptător, ca, slăbind atacul, să uite pe dușman și să ceară celor din jurul său să i-se prostorneze, să i-se închine ca unui idol. Cel ce, câștigând prima luptă, nu urmărește zdrobirea dușmanului, ci se întoarce la tovarășii rămași în urmă și le cere să i-se închine, nu este vrednic să poarte frumosul nume de luptător.

Glăiește glasul vremii:

Indemnurile venite dela cei cari și-au pus toată nădejdea în vitejia ta să nu te turbure. Observările lor să le ascuți. Căci pe cel care-l doare nu-l poți opri să nu suspine. Cel care dela biruința ta își așteaptă mântuirea te urmărește cu tot sufletul, cu toată căldura inimii lui. El vede totdeauna mai bine decât tine greșalele pe cari le faci, observă mai bine decât tine cum ar trebui să îndreptezi săgeata spre a lovi la țintă. Observările lui să-ți dea curaj. Căci ele sânt o dovadă că ei cu sufletele lor sânt alături de tine în lupta sfântă pentru dreptate, pentru acest dar ceresc răpit popoarelor de cei fără de inimă. Revolta în contra îndrumărilor date cu cuget curat se cheamă vanitate. Și vanitatea este isvorul luptei între frați. Și judecătorul suprem al faptelor omenești, istoria, înfierează pe cei vanițoși.

Grăiește glasul vremii:

Celce se întoarce din lupta sfântă pentru dreptate, celce lasă oastea dușmană să atace cetatea sfântă, iar el se întoarce să se războiască cu frații săi, cari l-au îndemnat să lupte barbătește, este una cu vânzătorul de cetate. Și numele lui este vrednic să se cufunde în în valul negru al uitării de veci. Căci scopul luptei nu este gloria. Nu trebuie să fie gloria și închinarea din partea fraților. Scopul luptei trebuie să fie triumful adevărului și al dreptății. Pentru glorie luptă numai egoiștii și cei setoși de măriți trecătoare. Marii apostoli ai omenirii însă au luptat și au pătimit pentru zdrobirea întunerecului. Dacă Christos ar fi murit pe cruce de dragul gloriei, ar fi o blasfemie a-l numi fiu al lui Dumnezeu, născut iară nu făcut.

Grăiește glasul vremii:

Vai de neamul care în lupta cu dușmanul are așa de puțini eroi, iar când este vorba de dărâmarea așezămintelor sale, răsar tăciunarii ca ploaia de lăcuste. Vai de neamul care are numai sfinți năbădăioși, cari când este vorba de înăbușirea glasurilor, cari, le cer lupte și jertfe, se coboară din înălțimile lor olimpiane în noroiul patimilor, se dedau la spectacole, la care un sclav, din demnitatea lui de om, nu s'ar deda. Acestea sânt simptomele degenerării. Sânt solii morții apropiate. Sânt pasările de pradă, cărora instinctul le spune că furtuna, care vine, va răsturna corabia, și cari se apropie de vasul plutitor așteptând lacome naufragiul, spre a-și putea potoli foamea.

Și sufletul aude glasul vremii și se cutremură. O mână nevăzută ridică vălul ce le acoperea toate. Și în fața ochilor lui se des-

chide un iad înfiorător. Mânați de o demonică pornire, atâți fii ai acestui neam dau asaltul asupra propriilor lor cetăți, vor să le dărîme, în timp ce oastea dușmană înaintează fără să întîmpine vre-o rezistență. Stânge în calea ei triumfală slabele lumini aprinse, seacă izvoarele, doboară la pământ sentinelele credincioase jurământului lor. Pe cei cari băiguiesc în întuneric îi prind și-i aruncă în lanțuri, și nimenea nu aude strigătul lor. Căci aceia, cărora acest nefericit neam le-a încredințat conducerea destinelor lui, sânt ocupați cu munca grea de a doborî pe fratele lor. Vor putea cel mult să-l întristeze, dar nu-l vor putea zdrobi, căci el îi cunoaște. Știe puterea loviturilor lor și îi este așa de ușor să le pareze. Și lupta aceasta va ținea mult. Căci sântem abia la începutul ei. Mulți n'au prins încă veste de atacul fratricid. Și vor veni cu arme noi să lovească și ei.

Și ochii lacrămează de durere. Văd mizeria secerându-și victimele în văile uitate de Dumnezeu ale Maramurășului. În fiecare sat s'a așezat parazitul galițian cu dughiana-i murdară în care vinde rachiu și coșciuge. Boala și sărăcia a săpat brazde adânci în fețele arse de soare. Biciul străinului a înngenunchiat mândria de altădată a celor mai nobile vârstare ale acestui neam fără de noroc. Boierul mândru, în vinele căruia curge sângele Mușatinilor descălători de țară, amuțește în fața insultei triviale a tuturor adușilor de vânturi. Și ei n'au școală și ei n'au biserică.

Bihorul, unde în trecut am avut o mișcare culturală atâta de frumoasă și de rodnică, astăzi tinjește în întunec. În Bănat pervertite obiceiri streine ne amenință cu stingere neamul nostru. A stins în sufletul acestora, cari numără printre înaintașele lor o Corneliu, o Lucreție, o Pelaghiu Roșu — dragostea de mamă. A înăbușit în aceste suflete nespusa mândrie de a fi mame.

Ce uriașă muncă trebuie pentru a răspândi în toate unghiurile bătute de soarte lumina!

Dar tăcere! Să nu turburați pe acei, cari, acum sânt ocupați cu dărîmarea propriei lor cetăți. Tăcere! E și acesta un act de manifestare națională. Și ușor ai putea fi timbrat de trădător al intereselor neamului, dacă ai avea curajul să le strigi: Opriti-vă, nenorociților! Puneți capăt nelegiuirii voastre! Chelțuiți energia risipită în altă parte, în lupta în contra dușmanului, care amenință acest popor!

Grăiește glasul vremii:

Nimica să nu te înspăimânte atunci când știi că lupti pentru adevăr și dreptate. Căci nimeni nu va putea să te clatine. Mergi înainte! Smulge de pe frunțile nevrednice cununa pe care pe nedrept o poartă. Privește cu milă la gloata de inconștienți, căci nu știi ce fac. Și, de vei cădea, vei fi și tu unul dintre eroii, cari au căzut, au murit și au murit frumos, nu în lupta pentru glorie, ci în lupta pentru o idee mîntuitoare. Căci puțin sânt cari știu să trăiască frumos. Și mai puțin aceia cari știu să moară frumos!

Premise absurde, concluzie ridicolă!

S'ar părea că învălmășala în jurul ziarului nostru, întreținută cu atâta energie, vrednică de o cauză mai bună, e pe cale a se apropia de sfârșit. Cel puțin așa ne vine să credem după atacul acesta desperat din urmă, când anonimii și corul suratelor viteze, pe cum și variații exponenți ai urei neputincioase, și-au angajat toate munițiile și le-au risipit în vânt. Căci întrebarea ce trebuie s'o facem, după toată războirea asta a lor în contra noastră este: ce arme mai pot acum să scoată la iveală, ca să ne doboare?

Ne-au judecat mai întâi pe de-a întregul și ne-au scos din raiul partidului, fără, bine înțeles, să ne poată lua puțința de a munci mai departe pentru binele aceluia, când trebuie și când merită. Și atitudinea noastră a rămas aceea de mai nainte, entusiastă până la extrem în cauzele mari ale poporului nostru, dar cu toate fireștile reserve față de greșelile curente, când relevarea lor se impune.

Nemuțumiți cu noua noastră platformă, ne-au dat a doua lovitură: ne-au pus în coaste un tovarăș de concurență și, ca să poată prinde rădăcina aici în casa noastră, ne-au încercat subminarea cu broșuri și ne-au lucrat și prin Țara românească prin emisari diferiți și prin calomni prin lumea noastră cetitoare. Dar situației noastre nu i-a putut face stricăciune. Corabia noastră înoată înainte, mai sprintenă ca ori și când, sfidând valurile tulburi, ce se îngrămădesc amenințătoare.

Iar dacă nu s'a prins nici cu manopera aceasta de-a ne captura, s'a tocmit de sfatul dușmanilor noștri un om cu gura mare și cu sufletul mic, care are meseria de-a încurca lumea, născocind mereu câte-o veste nouă de tradare. Și omul ăsta, în loc să-și vază de el s'apucă de mestegul lui și urlă: săriți c'a venit Jeszenszky să cumpere „Tribuna”! Inzădar îl întrebăm noi: nu-ți e bine, omule? El strigă înainte: tradat, tradare, trădători! Și când ți-l-am strins bine odată, la strîmtoare, și i-am făcut somația să spuie o vorbă-vorbuliță, să arete o faptă cât unghia, a luat-o cu domolul și a băgat-o pe mânecă. Cică are să ne spună între „patru ochi” și că „doar în politică nu se argumentează ca în afaceri de competența tribunalelor”. Să fii dta sănătos, dragă, dacă în fața tribunalului publicului nu știi să argumentezi, numai să pronunți

acuzatii, nu te mira că te ajunge pe drum faima ridicolului!

Și văzând că din infamia cu trădarea și cu Jeszenszky nu s'a dovedit decât mania unui torturat, au pornit-o pe calea altor deplasări și au devenit personali, tăbărind cu ferocitate, rînd pe rînd, asupra fiecăruia dintre noi, prin coniecturi și combinații vagi. Pe dnii Oncu și Ciorogariu, al căror trecut laborios și entuziast putea fi o dovadă indiscutabilă în contra ori căror bănuieți, au căutat să-i înjosească prin cancanuri mărunte. Oameni, cari în viața lor n'au scris nici un rînd românesc cu oarecare coerență, au îndrăznit să încerce bagatelizarea muncii oneste și talentate, depusă în coloanele acestui ziar, de condeie, cu cari nici un alt ziar dela noi nu se poate lăuda, „Gazeta”, prin vice-regele Austriei mari, afișează un cort pentru teatrul spectaculos al unei nouă „Tigăniade”. Și nu e spurcăciune de vorbă în dicționarul polemicilor subumane, de care să nu facă uz, pentru a-și manifesta apetiturile, în timp ce noi ne vedem de drum, în condițiile neschimbate...

Socotim deci că toată pornirea asta și toate încercările infructuoase, în care s'au dus la iveală atâtea patimi obscure ale adversarilor noștri, și-au atins prin asta un grad de paroxism și e timpul când se va porni o liniștire de sine și o dare înapoi a curențului vrăjmaș. Văzându-și seria asta de premise absurde, din cari au plecat, convingându-se că nici prin calomnii, nici prin scorniri nenorocite de tradări, nici prin sofisterii și intrigi, nu poți aduce vre-o stricăciune unui organ de publicitate, care n'a greșit altceva, decât că și-a făcut de-apururi datoria, — adversarii noștri, cari au un dram de simț pentru logică, vor recunoaște singuri cât de ridicolă este

conclusia, la care au voit să ajungă! Trebuie să aibă cineva celulele dlui A. C. Popovici, ca să presupună, că „Tribuna” „trebuie să piară și va pieri”, câtă vreme cu extrema încordare de violență și cu toate cumplitele atacuri, nu ați putut reuși a ne aduce vre-o atingere morală sau materială și renunțați la o rivnă rușinoasă, pe care n'aveți nici un titlu omenesc, să v'o vedeți implinită.

Ancheia la Vinț. Curtea de casație și-a publicat azi hotărîrea în chestia alegerii dela Vinț. Curtea de Casație a admis petiția alegătorilor Români și a ordonat ancheta următoarelor puncte:

1. Este adevărat că notarul Emil Maxim a fost dat la mai mulți alegători câte 400 cor. ca să voteze pentru Mayer.

2. Este adevărat că deputatul ales l-a amenințat pe Gonds Gyula că-i va face neplăceri dacă nu va vota cu el.

3. Este adevărat că doi inspectori-finanți au închis mai multe cărciume și n'au îngăduit redeschiderea lor decât după ce cărciumarii au promis că vor vota cu Mayer.

4. Este adevărat că președintele de alegere a respins mai multe voturi românești, iar pe alegătorii din 2 comune nu i-a admis la votare sub cuvânt că lipsesc bărbații de încredere cari ar putea constata identitatea alegătorilor.

Cu conducerea anchetei și interogarea martorilor a fost însărcinată curtea de apel din Cluj.

Din cameră. Discuția pe articole se apropie de sfârșit. Rînd pe rînd se votează, fără multă emoție și discuție, articolele 1, 2, 3, 4. Chiar și la articolul 5, la care opoziția amenințase cu obstrucție, abia se găsesc oratori.

Opoziția s'a convins că orice străduință e zadarnică și numai pentru salvarea aparențelor mai ia parte la discuție.

Discuția articolului 5 se va continua și în ședința de Luni.

Moștenitorul la Brioni Moștenitorul nostru arhiducele Francisc Ferdinand a plecat astăzi împreună cu familia la Brioni, unde va petrece până înaintea Paștelor, când se va reînapoia la Viena.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Din carnetul unui filolog.

De Sextil Pușcariu.

VIII.

Un fir de piper.

Eram copil când expresia aceasta mi-a atras mai întâi atenția. Cetind povestea lui Pipăruș-Pătru, a copilului minunat născut din firul de piper pe care l-a înghițit o femeie. Tot atât de curioasă ca nașterea aceasta miraculoasă mi s'a părut și expresia *fir de piper*, când piperul nici odată nu-l văzusem altfel decât în formă de *boabe* sau, când era pisat, în formă de pulbere.

Cum a ajuns limba la această expresie, care, evident, deșteaptă în noi o imagine greșită?

Iată întrebarea la care vom cerca să răspundem astăzi.

Înainte însă trebuie să facem o mică digresiune.

E toamnă. Copacii încep să îngălbinescă. Ne oprim înaintea unui pom.

„Ca mâne își va pierde și el *frunza*”, observă un prietin melancolic. „Într'adevăr”, îi răspund, „deși mai zărești câte o *frunză* verde, multe *frunze* galbene prevestesc venirea iernii”.

Trecem pe o șosea. Un țăran descarcă un car cu *pietre*. Iau o *piatră* în mână: e *piatră* de năsip. „De unde aduci *piatra*?” îl întreb, „și cu cât o vinzi?” — „O scoatem din vale. Caru' cu un fiorin”.

Ne oprim la birt. Cerem ceva de mâncare și de băut. Birtașul ne aduce *pâne* și *pește*, pe care-l udăm cu un *vin* roșu minunat, cel mai bun din *vinurile* lui.

Am construit aceste trei situațiuni, nu spre a povesti o întâmplare, ci spre a da câteva exemple de întrebuintarea singularului și a pluralului la cuvintele cu înțeles material și colectiv.

Când privim *frunzele* copacului s'au *pietrele* de pe drum ca pe niște simple obiecte ce se ivesc în calea noastră, le întrebuintăm la singular sau la plural, după cum avem a face cu un *exemplar* sau cu *mai multe*. Indată ce le privim încă din alt punct de vedere, când nu ne mai gândim la singularicele obiecte, ci când în mintea noastră se ivește noțiunea *colectivă* sau ideea de *materie* pe care o pot cuprinde aceste două cuvinte, atunci întrebuintăm singularul. Într'adevăr, când zic: Pomul își pierde *frunza*, nu mă mai gândesc la fiecare foaie în parte, ci la toate deodată și, traducând expresia în nemțește, nu voi alege pe „Blätter”, ci pe „Laub”. Tot astfel, când constat că „*piatra* e de nisip” sau când întreb „de unde e adusă *piatra*?” nu mă gândesc la singularicele bucăți, ci la *materia* însăși, indiferent din câte bucăți, constă. De asemenea, cuvântul *pește*, în exemplul citat, nu înseamnă un individ

DI Goldiș — acasă.

Cu o vie mulțămire vestim cetitorilor noștri senzația că dl Vasile Goldiș, după o îndelungată absență a sosit în sfârșit acasă. Fie bine venit. Asupra dlui Goldiș intemperiiile pribegiei n'au avut nici o înrîurire, nici favorabilă nici nefavorabilă: d-sa ne sosește teafăr. Dar nici calitățile d-sale psihice n'au suferit prin misterioasele regiuni pe unde va fi călătorit, căci d-sa ni-le desvălește chiar în clipa sosirii așa cum le știam: stăpânite toate de o neînfrînată tensiune spre vastul domeniu al sofisticăriei. Dar să urmărim jocul acestor eminente calități așa cum ni-se înfățișează în numărul de azi al ziarului »Românul«.

În cadrele unui primarticol dl Goldiș tipărește adică o »scrisoare de actualitate«, pe care a primit-o în anul 1897 dela părintele Mangra și care e prezentată ca conținând statornică noastră formulă cu ajutorul căreia reușim totdeauna să ne amăgim colaboratorii. Lunga expediție de explorare pe care a interpretat-o dl Goldiș în absența d-sale prin ascunzișurile trecutului, până hăt la 1896, s'a terminat deci cu rezultatul cel mai pozitiv: cu descoperirea zdrobitoarei formule într'o scrisoare a părintelui Mangra.

Dl Goldiș ne zugrăvește cu un penel destul de agil frământările dela 1896 ale părintelui Mangra. Vedem cum acesta a cutreierat în reg pământul românesc dela Nistru pân' la Tisza în scopul de a încirpa gruparea necesară pentru »Tribuna Poporului«. A izbutit să adune în jurul ei o seamă de bărbați valoroși, mai cu seamă *tineri*, convingându-i despre necesitatea unei *grupări independente* a elementelor intransigente.

Și ziarul și-a destins aripile în mijlocul unei generale însuflețiri. Când de-odată veni năpraznic »trăznetul« »Punctelor de orientare« ale dlui Eugen Brote. O în-dioială cumplită a început să-l muncească

din specia acestor animale, ci „carne de pește!” Și mai evident apare ideea materială în cuvântul *vin*, care, atunci când se întrebuintează la plural, nu cuprinde nici decum ideea unei cantități mai mari, a unei mulțimi din același obiect, ci *vinuri* înseamnă „diferite feluri de vin”, vin roșu, alb, vechiu, nou, etc.

Vedem deci că în limbă există o categorie întreagă de cuvinte cu înțeles *colectiv* sau *material*, care se întrebuintează la *singular*, deși ele cuprind în sine ideea unei *plurarități*: *Frunza* copacului vestejit e *totalitatea frunzelor* de pe acel copac.

Ce se întâmplă acum, dacă dela un astfel de cuvânt cu înțeles de pluralitate voim să formăm singularul, — nu cel gramatical, ci cel logic.

În unele cazuri singularul logic și cel gramatical sânt identice. Astfel am văzut că *frunza* înseamnă și colectivul „Laub” și partea lui constitutivă „Blatt”.

În alte cazuri însă, spre a exprima unitatea constitutivă, avem nevoie de alt cuvânt. Unitatea pentru *piatră* este în exemplul citat „un car”, pentru *vin* poate fi „un litru, o bute, o vadră”, etc. Aceste unități însă aparțin mai mult terminologiei negustorești. În limba de toate zilele, unitatea cuvântului *vin* este „picătură” sau „strop”. Toate aceste cuvinte însă sânt numai mijloace imperfecte de a forma singularul logic al acestor noțiuni colective sau materiale. Astfel, pe când Nemții au pentru *Brod* singularul *Laib*, noi trebuie să ne ajutăm cu „bucată, codru, sfărâmatură”. Toc-

pe dl Goldiș, căci faimoasele puncte militau pentru o îndrumare a politicii românești către factorii constituționali ai statului ungar. I-a și scris imediat părintelui Mangra, dela care a primit apoi scrisoarea cu pricina. Cu scrisoarea aceasta, datată la 15 Februarie 1897, părintele Mangra, care era un *diplomat*, reușește să resfire bănuielile dlui Goldiș, care țera pe-atunci »un băiat naiv și de absolută bunăcredință». Dl Goldiș firește a continuat să colaboreze la »Tribuna Poporului» cu același entuziasm ca și înainte, deși de multe-ori a trebuit să »înghită venin», din cauza atitudinii, uneori »ciudată» a ziarului. Vreme de 14 ani a muncit apoi »intensiv» la »Tribuna», neprimind nici o para, ba mai și jertfind sute de coroane, pentru că avea convingerea că muncește pentru binele neamului românesc, convingere pe care azi nu o mai are. Pe vremea când s'a înființat »Lupta» dlui Goldiș îi s'a înbiat conducerea ei, dar a refuzat și a colobrat și mai departe numai la »Tribuna». Ba și-a dat chiar între altele silința să atragă la ziar și pe foștii d-sale »elevi», de pildă pe dl Ion Lupaș, care de dragul dlui Goldiș a și primit, după cum apare acest lucru din scrisoarea dlui Lupaș, datată la 5 Decembrie 1910,

A urmat tradarea lui Mangra. Și aici dl Goldiș face un salt uriaș peste o serie întreagă de evenimente, trecând de-adreptul la »Declarația» de alaltăieri (publicată în »Tribuna») a d-lor Goga, Agârbiceanu și Lupaș, din care reproduce pasajul final. Și dl Goldiș își face acum încheierile:

Dacă din cauza »punctelor de orientare» s'ar fi distrus la timpul său gruparea din jurul »Tribunii Poporului», Mangra nu era azi vicar la Oradea-mare, nici episcop ales la Arad. Mangra a vânat cu ajutorul ziarului totdeauna interese particulare. Mai sânt și astăzi la »Tribuna» oameni cari fac același lucru și cari amăgesc pe colaboratori cu formula: »Fiți liniștiți, că dela program nu ne vom abate. Fiți liniștiți, că numai cinstit

vrem să lucrăm» (pasagiul final din scrisoarea părintelui Mangra). Când se va dovedi și tradarea acestora, ei vor fi dați afară dintre susținătorii gazetei »dapa calapodul cunoscut», iar noul candidat la vre-o mărire lumească (înțelege *vlădicia*) va veni iarăș cu formula amăgitoare. Tot rostul grupărilor »independente» și »intransigente» în sinul partidului e deci distrugerea a însuși partidului și »iubiții elevi» ai dlui Goldiș s'au angajat în mod inconștient la gruparea de acest caracter a »Tribunii», muncind cu toții pentru tradarea pe care ne-o prepară actualmente, visând și el *vlădicia*, părintele Roman Ciorogariu. Până ce a stat la »Tribuna» s'a pretat în mod inconștient, în favoarea lui Mangra, și dl Goldiș la o astfel de muncă națională, o mare deosebire de caracter e însă totuși între dsa și între dd. — citează d. Goldiș — Octavian Goga, Dr. Ion Lupaș, Ion Agârbiceanu și Gheorghe Popp, pentru că în vreme ce dl Goldiș, deși om în luptă cu sărăcia, a muncit fără parale, aceștia muncesc pentru parale. Și tot nerăsplătit muncește dl Goldiș astăzi la »Românul» ziarul răsbunărilor d-sale personale.

Ceea ce ne doare e că în fața acestei sarbede sofisticării, nu putem să ne manifestăm disprețul prin a nu le învrednici nici de cea mai mică atențiune. S'au otrăvit prea mult sufletele cu insinuații de felul acestora și ni-s'a creat o atmosferă de-o atât de fioroasă corupție morală, încât nu putem trece peste ele fără răspuns.

Înainte de toate analogia dintre frământările din cari a răsărit »Tribuna» poporului și frământările noastre de astăzi e tcluită fără cea mai mică ingeniositate, fapt care ne surprinde la dl Goldiș, cunoscut pentru abilitățile dsale rabulistice. Și cel de pe urmă cititor de gazete știe că gruparea actuală a »Tribunii», nu ca cea a »Tribunii Poporului», s'a făcut din îndemnul propriu al unei pleiade întregi de tineri cugetători politici și de oameni de litere. Credințele acestei grupări sânt cunoscute tuturor din

nenumărate articole dela reorganizarea »Tribunii» încoace. Munca acestei grupări n'a fost tulburată de nici un soi de »puncte de orientare», ci s'a desfășurat curată și limpede, trezind un viguros curent de regenerare în toate păturele poporului românesc din Ungaria. Meritul bărbaților mai în vârstă câți stau în fruntea ziarului, a fost tocmai că au înțeles chemarea vremii și n'au făcut nici o împotrivire curentului care pornește dintr'o mare necesitate istorică. Istoria va dovedi acest adevăr. Atâta pentru pervertirile de ordin principiar pe cari și le îngăduie dl Goldiș.

Dar dl Goldiș care nu mai e azi un *naiv de bunăcredință*, ci un iscusit *diplomat* își permite o seamă de invective răsbunătoare la adresa părintelui R. Ciorogariu, căruia îi impută intenția meschină de-a exploata bunăcredința celor grupați la ziar, angajându-i la opera de spargere a partidului, căci părintele protosincol vrea să ajungă »la vre-o mărire lumească». Părintele Ciorogariu ne-a dat o atitudine atât de frumoasă în tot timpul frământărilor dela tradarea lui Mangra încoace încât de sigur puțini bărbați din viața noastră publică ne-ar fi putut-o da într'o situație atât de dificilă ca a d-sale, care este directorul unui așezământ școlar. D-sa s'a ridicat cu mult mai sus înc onsiderația obștească decât să-l mai poată atinge insinuațiile atât de insipide ale dlui Goldiș.

Trebuie să mai restabilim apoi câteva adevăruri față cu afirmațiile d-sale. Nu numai d-sa, ci toți câți au făcut conducerea »Tribunii» au muncit, dacă au muncit, fără nici o plată. Activitatea cea atât de »intensivă» a dlui Goldiș o poate controla orișicine foarte ușor, dacă știe că d-sa și-a iscălit totdeauna contribuțiile. Dacă domnul Goldiș a refuzat să ia conducerea »Luptei», a făcut-o numai pentru că oamenii din comitet n'au putut să-i garanteze o *leală anuală de 8000 de coroane pentru un timp de 10 ani și nici despăgubirea de 20.000 de coroane*, pe care a cerut-o pentru cazul

mai fiindcă acest soju de cuvinte care pot exprima singularul logic dela cuvinte cu înțeles colectiv sau material, sânt atât de rare în limbă, e firesc ca tendința oricărei limbi să fie de a-și înmulți tezaurul lexical în direcția aceasta.

Dupăce am făcut aceste constatări introductive, cred că vom înțelege și expresia citată în titlul foiletonului de astăzi.

Cuvântul *fir*, care-i latinescul *filum*, înseamnă »o șuvită subțire extrasă în lungime, prin toarcere, din caier sau din orice materie textilă», spunem deci: un fir de in, un fir de cânepă, un fir de lână, un fir de bumbac, un fir de mătasă, prin analogie, un fir de paianjen, etc. Imaginea care există în mintea noastră e clară și cuprinde în sine notele bine stabilite: ceva lung și subțire ce poate fi deapănat. Astfel, în mod figurat se poate întrebuința cuvântul acesta și pentru »o urmare neîntreruptă, care decurge în șir» sau pentru o »succesivă de fapte, de evenimente, de vorbe, etc.»: Firul gândirii; firul cauzalității; firul povestirii; și-a pierdut firul (vorbirii), etc.

Toate aceste expresii figurate sânt clare și tot atât de motivat este a zice: *un fir de*

iarbă sau *un fir de păr*. În amândouă cazurile, în mintea noastră e evocată imaginea a ceva lung și subțire, care seamănă cu firul de tort.

Din momentul ce s'a spus însă un *fir de iarbă* sau un *fir de păr*, cuvântului nostru i-s'a deschis o nouă cale de dezvoltare semantică, adică un nou drum pentru evoluțiunile de înțeles ce avea să le sufere. Trebuințele limbii l'a reclamat ca să umple un gol, să dea termenul ce-i lipsea în anumite împrejurări.

Iarbă e o noțiune colectivă, ca și *frunza*: »iarba câmpului» e suma tuturor plantelor de diferite specii, adică a *ierburilor*, care cresc pe un câmp. Singularul logic al acestei noțiuni colective ar putea fi cel gramatical: *o iarbă*, dar această formă nu prea zace în firea limbii noastre. Deci s'a zis prin metaforă, *un fir de iarbă*.

Tot astfel, o noțiune colectivă e și cuvântul *păr*: »Părul lui e încă negru, dar are și câțiva, peri albi», înseamnă că totalitatea perilor e neagră și numai câteva *fire* au încărunțit. Avem deci același caz: cuvântul *fir* devine printr'o simplă metaforă, singularul logic al cuvântului *păr*.

Vedem deci cum cuvântul *fir* a apucat pe o cale nouă de dezvoltare: El începe a servi spre formarea singularului logic dela substantive cu înțeles colectiv sau material. Până aici însă el nu și-a pierdut încă valoarea lui originală de substantiv concret: Când spun *un fir de păr* sau *un fir de mătasă*, în mintea mea se evocă de-o potrivă imaginea de »ceva lung și subțire», deci notele caracteristice ale acestui cuvânt.

De-aci înainte însă, apucând odată pe noul drum de dezvoltare, *fir* iese cu totul din categoria de cuvinte căreia aparține și apucă altă cale de dezvoltare. În momentul când s'a spus *un fir de păr*, el ajunsese pe marginea unei prăpăstii: de-aci înainte se rostogolește la vale, nebunește, cu o repeziune atât de mare încât abia îl mai putem urma.

Din substantiv concret, care evoca în mintea noastră imaginea bine stabilită a unui obiect existent în natură, el devine o simplă vorbă funcțională, un instrument gramatical, mijlocul de a forma singularul logic dela cuvinte cu înțeles colectiv sau material. A intrat deci în aceiași categorie de cuvinte, la care aparțin bunăoară conjuncțiile și prepozițiile, care nici ele nu sânt în stare să evocă în mintea

Dési Mór

GLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

când ziarul ar înceta înainte de termenul fixat. În 5 Decembrie 1910 dl Goldiş era vrăşmaşul cel mai neîmpăcat al »Tribunii«, căci »conferenţa dela Vas« a fost doar înainte de această dată, nu putea deci să-şi »dea silinţe pentru a atrage pe foştii d-sale elevi« la ziarul nostru. În sfârşit, ce priveşte »sărăcia« dlui Goldiş, toată lumea ştie că ia dela biserică o leafă şi în acelaşi timp şi o pensiuie.

Dar să nu mai continuăm. Sânt dure-roase lucruri pentru noi acestea. Decepţia ce am încercat cu dl Goldiş ne sleieşte condeiul.

Belinbrokiade.

Un procedeu curios al »Gazetei«. Intr'un număr recent al amicei noastre cărunte din Braşov citim o menţinere ce se face asupra cunoscutului interview, acordat de primul-ministru Petre Carp, unui ziarist francez dela »Figaro«. Am văzut însă cu surprindere, că din textul produs în »Gazeta« lipseşte pasagiul cel mai important pentru noi, anume rîndurile în cari dl Carp se pronunţă asupra situaţiei Românilor din Ungaria, pe care o găseşte mult mai bună astăzi decât înainte, încât România n'ar mai avea nici un motiv de preocupare... De ce oare confratele nostru a retăcut acest pasagiul? Sânt iarăş la mijloc înalte consideraţii diplomatice ale d-lui A. C. Popovici, sau o simplă scăpare din vedere? Oricum, peste declaraţii atât de categorice, făcute asupra situaţiei dela noi de cătră însemnaţii bărbaţi de stat, n'ar trebui să se treacă atât de repede la ordinea zilei, dacă nu de altceva, cel puţin pentru a servi de prilej, pentru o desmîţire, sau o lămurire mai mare a unei credinţe lansate în presa din afară!...

Hiena anonimă. Un amic bun al regretatului I. Russu-Şirianul, ne trimite câteva duioase rînduri, pe cari le reproducem: »Am văzut, că în perfida campanie, ce se poartă împotriva d-voastre, se pun la contribuţie toate mijloacele posibile. Nimic însă nu m'a mîhnit mai cumplit, decât să observ, acel duh de hienă, care nu se opreşte nici în faţa morţilor. Parecă n'aţi fi destui, cu cine să se războiască, dacă-i arde de asta, duşmanii

noastră o imagine când le întrebuiţăm singure, şi primesc un înţeles abia în legătură cu alte cuvinte, în funcţiuni sintactice. Cuvîntul *cu*, când îl rostim singur n'are nici un înţeles. Nimeni nu-şi va putea gândi ceva când aude rostindu-se *cu*. Abia în frază, abia când zic: »Il bat *cu* băta« sau »merg *cu* el«, abia atunci primeşte un înţeles şi numai atunci poate evoca în mintea mea o idee: în cazul dintâi ideea »instrumentului« întrebuiţat la bătaie, în cazul al doilea a »tovărăşiei«.

Primind acest rol funcţional, cuvîntul *fir* a început să se întrebuiţeze spre a indica unitatea noţiunilor materiale şi astfel zicem: »un *fir* de nisip« sau »un *fir* de mac«, de câteori voim să indicăm o singură pîrticică din cele multe care împreună constituie *nisipul* sau *macul*.

Precum omul, dînd de un nou mijloc de a se îmbogăţi, nu se opreşte la exploatarea lui raţională, ci mai adesea depăşeşte marginile, aşa şi limba de cele mai multe-ori trece graniţele, face abuz de mijloacele cele nouă de exprimare pe care şi le-a creat. Astfel vedem că nu se opreşte a zice »un *fir* de nisip sau de *mac*«, pentru care cuvinte nu avea la îndemînă înainte nici un mijloc propriu de for-

d-voastră mai desgroapă şi pe scumpii noştri răposai şi-l atacă pe I. Russu-Şirianul, acuzându-l că în viaţa lui politică n'a avut altă chemare decât »să producă zizanie şi ceartă şi neînţelegeri în sînul deputaţilor şi să dea posibilitatea de a se creia iar haosul«... Ei bine, trebuie să fie cineva un suflet nesimţitor, când, fără să dovedească nimic, insultă astfel memoria unuia dintre cei mai simpatici luptători cu condeiul şi cu cuvîntul, care astăzi nu mai e de faţă ca să se apere. Este aceasta o adevărată barbarie în modul de a discuta al adversarilor ziarului D-voastre«...

Da, horărit, este un mijloc barbar acesta, de a-ţi lovi adversarul după moarte, ca să nu-ţi mai poţi primi răspunsul cuvenit! Dar ce să le faci? Când nu mai isprăvesc cu morile de vînt, ne desgroapă morţii!

Cine sau ce? Baba din Braşov nu vrea, odată cu capul, să ne dea numele inseilărilor calomnioase, apărute anonime, sub titlul »Tribuna«. Ea ne răspunde cu vechiul clişeu: *non quis, sed quid!* Bine, bine, cu *quid*-ul aţi băgat-o pe mîncă, cu vîrf şi îndesat, dar ce vă sîiţi să-l daţi pe *quis* pe faţă? Căci în definitiv Samurache, care e alfa şi omega la carul de braşoave, este un homuncu, care nu reprezintă nimic în lumea asta a politicii militante. Dl Popovici este un cărtitor de meserie şi face pe uriaşul, numai pentru a produce efectul de înmărmurire asupra directorului gazetei. Dar ar fi negrăit de interesant să se ştie: cine este în dosul faimoasei băbuşte? Cari sânt marii cărmuitori, cari iau răspunderea pentru convulsivunile ei? Căci hăule vîntul în jurul ei de s'ar crede că n'are stăpîni!

Din pat nelegiuit s'a născut Tribuna«. Aşa citim că ar fi spus oare-când părintele Lucaciu... Aşa ne povesteşte cel puţin avocatul anonim, care dă tărcoale suratei dela Braşov, în articolul de dăunazi, ticluit anume pentru a demonstra continuitatea istorică a infamiilor noastre... Vorbele anonimului sânt mazăre în părete şi nu prea au darul de-a ne tulbura, fiindcă ne gîndim, că sub mască poate fi şi un oaraz, care numai acoperit poate avea vre-un rost. Dar părintele Lucaciu, cuvîntătorul părinte Lucaciu, de noi mult lăudatul părinte Lucaciu, în adevăr să fi spus aceste cuvinte la adresa noastră? Am dori din toată inima să primim o desluşire şi ne-am bucura, dacă »biroul de presă al partidului naţional« instituit în Budapesta pe şerparul neamului, ar binevoi să ne servească cu niseai lămuriri. Până atunci ni-se va da voie

mare a singularului logic, ci merge mai departe şi spune şi »un *fir* de piper«, chiar şi »un *fir* de apă« (Pamfile), deşi pentru aceste cuvinte există alte mijloace, cu mult mai potrivite, de a forma singularul logic, cuvintele *bob* şi *picătură* sau *strop*.

Înainte de a termina, voesc să mai relevez o formă remarcabilă a acestui cuvînt. Precum ştim cu toţii, *fir* mai însemnează şi »metal preţios, fabricat în formă de aţă şi întrebuiţat ca podoabă la cusături«. În acest înţeles material, pluralul gramatical nu e obicinuit, se zice deci: »am cusut gulerul cu *fir*«. Totuşi există un plural şi anume *fireturi* cu înţelesul de »haine sau broderii cusute cu fir«, d. ex. »Portretul lui Vodă Bibescu, cu guler înalt şi plin de *fireturi*« (Teleor) sau »ofiterimea în *fireturi*« (Delavrancea). Terminaţiunea *-eturi* e de sigur neobicinuită la formarea pluralului (o avem şi în *brînzeturi*, pluralul lui *brînză*) şi ea se explică în modul următor: Spre a reda mai bine ideea colectivă cuprinsă în acest plural, terminaţiunea obicinuită a pluralului (*-uri*) s'a adaos, nu la cuvîntul respectiv, ci la un derivat imaginar al lui prin sufixul colectiv *-et* (ca în nucet, brădet, tineret, muieret), care de altminteri nu se întrebuiţază în graiu.

să ne îndoim şi să ne gîndim cu o explica-bilă duioşie la trecutul apropiat. Vă mai aduceţi aminte venerabilii noştri fruntaşi? Vă mai aduceţi aminte? Mai acum un an când am sfinţit casa »Tribunii«? Cum v'aţi fost înşiruit cu toţii la »Crucea albă«, ce straşnică cunună de capete însufleţite aţi împletit şi cum a-ţi cuvîntat pe toate glasurile la praznicul acestei nelegiuite din naştere? Noi ţinem minte, noi nu uităm. Noi ne aducem aminte şi de Sfinţia Voastră, venerabile preot al preoţilor cum profund emoţionat stăteaţi la dreapta domnului Oncu, mirele acestei nelegiuituri... În amintirea noastră e vie încă icoana Sfinţiei Voastre, când baritonul înmuindu-vi-se în lacrimi şi citate latineşti a pronunţat o serie de fraze, ţinute în cea mai tremurată însufleţire guturală: »...iar acum mă întorc spre fratele Oncu, cea mai înaltă întrupare... etc. etc. şi câte vorbe frumoase n'au mai urmat?... Ar fi fost cu putinţă acest lucru la un praznic atât de înduşmănit cu canoanele? Aşteptăm răspunsul cuvenit dela »biroul« eminentei noastre »organizări«...

Ce ţi-e cu omul deştept!... De cine-ar putea fi vorba, dacă nu de mult încercatul poli-histor dela »Drapelul«, dl Branişte, distinsul descoperitor al »Tablei dela Lugoj«, care »stă la pîndă« şi de când e prins în cursă, în loc de-a face amendă »onorifică«, — dînsul »bate alarmă?...« Ascultaţi ce spune, vorbind de »oculta dela Tribuna«: — »Nu mă mir de loc, dacă dlui Goldiş i-au trebuit nu zece săptămîni, ci zece ani, pîndă ce a văzut de tot clar, că în ce mod păcătos i-s'a exploatat buncredinţa...« Băgaţi de seamă: ce-a isprăvit dl Branişte în zece săptămîni, a putut duce la liman dl Goldiş abia în zece ani. Vedeţi acum afurisita de dilemă, în care îl încurcă pe dl Goldiş deşteptul său »coleg de catedră«. Dilema vine cam aşa: Ori eşti straşnic de legat la ochi, când îţi trebuie zece ani, să vezi un lucru pe care altul îl pătrunde în zece săptămîni şi atunci e prea firesc, că trebuie să te duci la »Vatra luminoasă«, — ori ai fost şi dumneata înhămat de-abinele la celebra »ocultă« şi atunci trebuie să suporti anatema »fruntaşilor«... Ce ziceţi domnule Goldiş, la această dilemă în care vă aduce simpaticul cântăreţ de curte al nobilei familii Mocsonyi?... E singurul caz, când admirabila d-v. reţetă cu »nu-s acasă« v'ar face bune servicii.

O adorabilă obiectivitate, o îngrijitoare obiectivomanie, a năpădit coloanele sarbădu-lui nostru confrate »Românul«, tristul »organ călător« al dlui Goldiş. În ziarul nostru am publicat de câteva zile mai multe dovezi zdrobitoare cari înfăţişau în cele mai întunecate culori corectitudinea politică a valorosului director. Obiectivul nostru confrate face. Dl Ciorogariu scrie negru pe alb: »Prietenul meu Vasile Goldiş a venit cu Şeghescu la mine, făcînd pe *samsarul*«... »Românul« răspunde: »cartofii se pregătesc cu smîntînă«... Şi aşa mai departe. Până când, iubiţi confrăţi, acest binefăcător mutism? A răspunde la lovituri de palmă cu »doamne milueşte-ne«, — asta se chiamă la d-voastră obiectivitate? La noi îi zice altfel.

Mărturisiri preţioase. Demonel Obscurtu, care din »arşiţa împrejurarilor istorice fatale«, vedem că şi-a schimbat numele în *Vespasian Drăcilă*, face câteva mărturisiri preţioase, pentru cari îi aducem mulţumirile noastre. În Nr. din 17 Februarie al cloştei dela Braşov declară că »Tribuna«, în articolul »In calomniatores« a numit pe membrii din comitetul naţional Herostraţi, calomniatori, aventurieri ai condeiului«.

În acel articol era însă vorba de acţiunea perfidă a obscurţilor din Bucureşti, cari s'au apucat fără pic de ruşine să apere expulzarea

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producţiei abundente poţi afla pentru preţurile cele mai scăzute mobila de Székely şi Réti fabricanţi de Marosvásárhely lipsă la: mob.le în Piaţa Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vînd şi pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preţ. — — —

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Românului Lalescu, cari s'au folosit în chip nerușinat de numele profesorului universitar Simeon Mândrescu spre a induce lumea în eroare, cari au fost înfierăți cu toată asprimea de dl profesor I. Clinciu, la întrunirea dela Dacia pentru machiavelismul lor, la adresa cărora miile de cetățeni ai Capitaliei n'au avut decât un formidabil „Huidea!” De aceștia era vorba în acel articol. Aceștia au fost tratați cu acele epitețe — durere — neexistând altele mai drastice.

Demonel Obscurtu, zis și Vespazian Drăcilă afirmă acum că acele calificative au fost aplicate și comitetului național. Foarte frumos! Cu alte cuvinte comitetul național a umblat prin București din casă în casă pentru a aduna iscălituri pentru apelul de boicotare al „Tribunei”. Ca să ajungem până aici nu credeam. În orice caz o lămurire sântem îndreptățiti să așteptăm în urma acestor mărturisiri indirecte. Nădăjduim însă că o desmințire a acestei invinuirii aduse comitetului național de un om lipsit de *genă* nu va întârzia.

Și că vom putea zice cu un mare scriitor contemporan :

Cu ce scrie Obscurtu
Poți să faci altceva tu...

Procesul celor 32 de acuzați din Sâncel.

Cine cântă „Deșteaptă-te Române”, agită contra Maghiarilor. —

Ibașfalău, la 3 Martie 1911.

Joi, în 2 Martie, des de dimineață sute și sute de voinici de pe Valea-Târnavei furniau pe străzile Ibașfalăului, ca apoi peste scurtă vreme, la orele 8, să ia parte la procesul monstru pus la cale contra Sâncelenilor, pentru că au cântat „Deșteaptă-te Române”. Sala pertractării, foarte vastă, a noului palat de justiție se umple, tot așa și coridorul cu harnii și țărani, și mulți, cari n'au încăput în palat, stau pe stradă, în fața palatului de justiție. Un interes și o vie agitație a spiritelor pretutindeni.

Procesul se debate în fața senatului și nu a curții cu jurați. Precis la orele 8, intră președintele Seney, apoi juzii votanți, Török și Benkő. Acuză o susține procurorul Makay, iar ca apărători sunt prezenți venerabilul Dr. S. Călușiu, Dr. R. Boila, din Diciosânmărtin, Dr. I. Bian din Hosusău, Dr. I. Holom și Dr. A. Morariu din Ibașfalău, адвоcați.

Președintele deschide pertractarea, și cetește numele acuzaților, constatând, că toți sunt prezenți. Tot așa și martorii. Apoi cetește partea primă a acuzei. Se începe apoi cu luarea naționalului fiecăruia acuzat. Și cum sunt mulți, 32, se lungeste până la 11 ore.

Mă gândesc la acuză, ce o cunosc aproape de-arostul, mă gândesc la starea sufletească a inimoșilor Sânceni și privesc lung-lung la procurorul Makay nu e jidan, e maghiar de rasă. Are privirea obișnuită aspră, cruntă, ca toți procurorii; vocea îi e curată și cu un timbru respingător. Acest procuror a pus la cale procesul criminal, pe baza insinuării jandarmilor, și anume că în presara alegerii de deputat dietal în cercul Sânmărtinului, aderenții partidului național, vreo 200 de inși, s'ar fi adunat la Ilie Ivan și acolo apoi ar fi cântat mai multe cântări între ele și „Deșteaptă-te Române”.

Părintele Smigelschi a ținut o vorbire de însuflețire, ce s'a terminat cu cuvintele puse în motivarea acuzei „Suntem Români și de nu vom birui, și dacă ne omoară tot ca Români vom muri”. Efectul acestor vorbe au fost strigătele din multime „Jos cu Ungurii, în Târnavă cu Ungurii”.

Dovezile sânt.. Pardon mă rog, dovezi poftiți? Ei bine și de astea sânt. Adică este una și are și nume, și e și primar în comuna Sâncel, pusă sub statură în privința autonomiei și administra-

ției comunale. Va să zică octroat de administrație, bărbatul ei de Incredere: Costa Marcu... Jandarmii, doi, vechetorii de noapte, doi, cari au parcurs noaptea străzile comunei, nu sânt dovezi pe seama acuzei...

Acuzați sânt 32 de băbați, că au cântat „Deșteaptă-te Române” și cântarea asta, și efectul vorbirei părintelui Smigelschi au aștit la ură poporul român împotriva națiunii ungurești. Acuză a găsit și un paragraf din codul penal, alineatul I a §-lui 172.

În sală curge încă interogatorul monoton cu acuzații, iară mie îmi vine în minte ambiția murdară, sau poate genială, a te ridica cu salturi mortale peste alți oameni, și a face carieră. Și trebuie găsit modul. Nu e. Ah! bine-ai venit, esti aici ocaziune. Și mă gândesc la un procuror uscățiv, slab, mic, căruia i-a succes să înfunde în temniță pe capelanul Lugojului, Gașpar, pe Dr. Ștefan Petrovici, apoi pe Dr. Cornel Jurca. Azi, procurorul e președinte la Tribunal, boțnav de un morb incurabil, fără a putea lucra în oficiu. Dar n'are a face..

În sală s'a terminat ascultarea acuzaților. Se constată că 12 inși au declarat că n'au cântat „Deșteaptă-te Române”. Urmează dovezile.

Primul e primarul Costa Marc. Om bine hrănit și bine îmbrăcat, în stare bună, față inteligentă. Declară „că în presara alegerii de deputat a mers la inspecție în comună cu doi jandarmi și doi boacteri. Când a ajuns la casa lui Ilie Ivan, a auzit că mai mulți cântă „Deșteaptă-te Române”, apoi un jandarm l-a făcut atent, că asta e cântare oprită. S'a dus în casa lui I. Ivan și acolo a auzit glăsuind pe părintele Smigelschi: „Suntem Români” etc. Deși președintele a stăruit pe lângă el de două ori, apoi și procurorul de câteva ori să spună auzit-a „jos cu Ungurii, în Târnavă cu Ungurii”, declară că poate că da, poate că nu. A fost gălăgie mare. La depunerea jurământului se scoală dl V. Boila și întreabă pe primarul Sâncelenilor, că a fost mai de mult teorii pedepsit, odată și pentru furt cu 7 luni temniță. Recunoaște că da. Nu i-se ia jurământul, până mai târziu.

Interesantă a fost fasonarea celor doi jandarmi, ca i au spus, că nu cunosc cântarea, nu au avut cunoștință și aviz oficios, că e oprită, ci numai primarul le-a tras atențiunea. Asta au susținut-o și la confrontarea lor cu primarul, iar urmarea firească a fost, că tribunalul a decis, a nu-l jura pe primarul Sâncelului.

Dovezile s'au terminat fără succes. Așteptăm pe procuror să declare, că nu mai susține acuza. Față de cei 12 cari au tăgăduit, a și urmat declarația, așa că au rămas cu 20 de acuzați.

Procurorul declară, că nu are cunoștință nici el, că ar fi oprită cântarea „Deșteaptă-te Române”, și că dans l numai între anumite împrejurări afirmă, că prin cântarea aceasta se săvârșește agitație. Încriminează cuprinsul și spiritul poeziei, îndeosebi câteva cuvinte, ca „Dunărea e furată”.

Îi răspunde apoi ca primul apărător dl Călușiu, vorbind din punct de vedere politic și accentuând, că Românii din comitatul Târnavei-mici, sânt organizați și că nu se lasă terorizați de nime, Protestează contra numirii „olăh”.

Dl Morariu din punct de vedere juridic dovedește cât de nebazată e acuza prezentă, și atrage atențiunea tribunalului asupra erorilor procurorului în dreptul penal. Tot așa și dl Bianu arată, că legea însăși precis prin ce se comite agitație, și acolo nu e însăși cântarea. Apoi mai lipsește un criteriu al crimei: provocarea directă. Cum poate să agite o mulțime? Și apoi unde e publicitatea în casă particulară?

Dl Boila apoi a tras perdeaua și ne-a arătat scopul procesului. Comuna Sâncel are vreo 2000 de locuitori, toți Români, în stare bună. De când s'a decretat activitatea politică nici o comună nu a produs mai multe fapte înalțătoare ca Sâncelul. A mărit lefa învățătorului fără ajutor de stat, a ținut la fiecare ocaziune adunare populară contra legii lui Apponyi, pentru votul universal, și la alegeri de deputat a votat numai cu candidatul partidului național lată isvorul supărător.

S'au pus deci să intimideze pe inimoșii Sânc-

celeni. Au desființat antisția comunală, așa că deja ani de-ăncol se face budget comunal fără voia și aprobarea comunei, numai de notar și primar. Pedepsele administrative pentru nimicuri curg ca potop pe capul bieților Sânceleni. Și în chestia acestui proces administrația a pedepsit deja pe fiecare acuzat cu 40 cor pentru ținerea de adunare secretă! Și ca ultimă lovitură, haid pe banca acuzaților cu agitatorii, doar așa va succeda a omori simțul național.

Procurorul, în loc să spună sub ce împrejurări și când se săvârșește agitație prin cântarea „Deșteaptă-te...” face personalități și politică. Demn și energic i-a răspuns iarăș dl Boila. Ceilalți apărători și-au resumat pe scurt motivele de apărare.

Senatul se retrage și peste un sfert de oră, la 7 fără un sfert sara, vestește sentința: Acuzații se declară nevinovați și prin urmare achitați, cu toate că cântarea „Deșteaptă-te Române”, cântată între anumite împrejurări, produce agitație contra națiunii maghiare.

Contra acestei motivări dl Boila, a anunțat apel iar contra achitării procurorul.

Poate totuși i se va împlini visul.

Seara s'a luat cină comună, la care au participat apărătorii, inteligența din Ibașfalău, acuzații din Sâncel și o parte dintre țărani cari au fost privitori la decurgerea procesului. Taraful a intonat „Deșteaptă-te Române” și s'au ținut mai multe toasturi însuflețite. Veselia și voia bună a durat până dimineața n zori. li.

Scrisori din București.

Alegerile. — Zestrea guvernamentală. — Psihologia alegătorului. — Inpertinența unui analfabet. — În lături!

București, 18 Februarie.

Dupăcum era de prevăzut, actualele alegeri s'au încheiat cu triumful guvernului. La rîndul ei opoziția este satisfăcută de numărul mandatelor cucerite. Este satisfăcută, căci aproape toți fruntașii ei au fost aleși. Impresie neplăcută în opinia publică a produs căderea dlui I. I. C. Brătianu la Botoșani, unde de altfel a căzut odinioară și marele patriot I. C. Brătianu. Poate ambiției prea exagerate a actualei administrații se datorește această cădere, care nu însemnează că dl Brătianu nu va putea să intre în actualul parlament. La una dintre alegerile parțiale va reuși cu siguranță. Țara are nevoie de atâtea reforme, pe cari trecutul guvern liberal abia începuse a le face. Pentru îndeplinirea lor este nevoie de concursul tuturor elementelor de valoare din țară. De acest adevăr trecutul guvern și-a dat seama, când în multe locuri nici n'a pus contra candidați reprezentanților fruntași ai opoziției. Și își da seama și actualul guvern, care, cel puțin până în momentul de față a avut o atitudine destul de tolerabilă față de propaganda naționalistilor. Numai la Rîmnicul-Sărat și la Suceava administrația locală a crezut că-și va câștiga merite nepieritoare împiedecând întrunirile convocate de dnii Zelea Codreanu și M. Di-cescu.

Actualele alegeri au dovedit multe. Au dovedit în primul rînd cunoașterea de oameni a dlui Carp, care, la observările că actualul guvern nu se bucură de o mare popularitate, a răspuns în multe rînduri: Să am puterea și voi face eu partidul. Alegerile din zilele acestea au dovedit că dl Carp cunoștea foarte bine psihologia alegătorilor.

Nimic mai curios decât psihologia alegătorilor din țară. Alături de alegătorii convinși de valoarea dreptului lor, alături de alegătorii înregimentați în diferite partide, este în țară un fel de populație alegătoare flotantă, numită zestrea guvernamentală, care votează totdeauna cu guvernul. Sânt o parte din funcționarii administrativi, micii negustori, cari își tem afacerile, sânt bieții oameni, cari au câte o afa-

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după
fotografiile vechi și noi în mărime naturală,
expuneri de obiective speciale pentru interioruri,
acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate.
Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

cere pendentă de organele administrative și toți aceia cărora intervenția acestor organe le-ar putea cauza vre-o pagubă. Aceștia, oameni cu nevoile lor, votează cu guvernul, ori care ar fi el. Ei duc politica, pe care o duc Sașii din Ardeal. Sânt sprijinitorii tuturor guvernelor.

Ei formează cortegiile de paradă, ei iubilează ori ce triumf. Pentru ei totdeauna sunt la putere „ai noștri”. Dacă astăzi ei fac manifestație în fața clubului liberal, mâne să fii sigur că tot ei vor purta masalale aprinse în cinstea adversarilor triumfători ai acestora. Monarhici până la ipocrizie, acești oameni ar fi gata să aclame pe cel mai antidinastic guvern, dacă peste tot în România ar exista un partid antidinastic. Reacionari din fire, atunci când sunt în joc o parte din interesele lor, nimica nu-i reține a se manifesta ca în-sufletii democrați. În mahalalele unde sunt tari socialiștii, ei sunt cu toții socialiști convinși. Acest fapt însă nu-i împiedecă să și manifesteze simpatia pentru guvernul, care ar lua cele mai drastice măsuri în contra curentului socialist.

A fost un timp când întreaga capitală era în stăpânirea naționaliștilor. Atunci această populație era naționalistă, după cum ieri a fost liberală, azi conservatoare și mâne poate socialistă. În realitate acești alegători n'au nici o părere. De un practicisim enervant, sunt în stare să facă orice, numai interesele lor să nu și-le vadă periclitare. Și poate va trece multă vreme până când acești oameni să și dea sama de datoria ce o are fiecare cetățean de a avea în vedere, în primul rând binele obștesc și numai în al doilea rând interesele personale.

E multă deosebire — spre mândria noastră — între alegătorul țaran dela noi din Ardeal și între acest soi de alegători dela oraș din România. Acolo, cu toate că țaranul știe ce-l așteaptă din partea administrației, votează cu curaj pentru acei dintre candidați, cari reprezintă interesele neamului lui. Și nu este putere omenească să-l poată împiedeca dela exercitarea acestui drept sfânt al lui. Dar poate că și împrejurările politice au contribuit la aceasta. Pe când în țară, ori cari ar fi candidații, alegătorul știe că în definitiv aceștia sunt tot Români de-ai lui. De aici apoi ușurința, care a creat faimoasa putere a tuturor guvernelor.

Mișcarea politică preocupă întreaga opinie publică. De manifestații de altă natură nu se mai ocupă nimenea în aceste zile de enervare generală. Deschiderea unei expoziții artistice, o piesă nouă jucată la teatru, un volum literar ce ar apare riscă să fie trecute cu vederea față de evenimentele politice, cari pasionează întreg publicul. Citind publicațiile periodice, ai impresia că toate elementele mai ridicate din această țară nu fac decât politică. Unii fac politică pe contul lor, alții pe contul altora. Cei cari au drept de vot se expun pe ei, cei cari n'au drept de vot expun pe alții și-si fac trebușoarele sub scutul numelui altora.

Așa au făcut câțiva domni dela „Cercul Românilor de peste Munți”, cari au crezut că această societate, pentru întărirea căreia a muncit atâta dl profesor Simeon Mândrescu, poate fi pusă în serviciul politiceii militante. Firește din acest fapt anumiți indivizi, ariviști de profesie, aveau să tragă oare-cari foloase materiale. Așa se explică faptul că, spre a împiedeca succesul întrunirii de protestare dela Dacia în contra expulzării românului Lalescu, au stârmit să se afișeze pe stradele capitalei un comunicat al lor. Fapt, care a indignat pe dl Mândrescu, făcându-l să demisioneze din prezidenția cercului.

Cele scrise de un aventurier al condeiului în „Gazeta Transilvaniei” la adresa dlui Mândrescu sânt niște impertinente grandomanii, față de cari ori-ce om cinstit nu poate avea

decât cel mai adânc dispreț. Va trece imbecilul „la răspundere” pe dl Mândrescu pentru strictețea adevărului rostit? Un profesor universitar este adecă la discuția unui analfabet? De când această îndrăsneală? Nu cumva un Simeon Mândrescu avea să se entusiasmeze de josnica acțiune a câtor-va soboli? Nu cumva era avizat să facă jocul unor smintiți, lași când e vorba de marile chestii naționale, gălăgioși și impetuoși când e vorba de a lovi într'o instituție națională? Nu cumva un Simeon Mândrescu putea fi convins de „trădare” fără a i-se aduce o singură probă?

În lături! . . .

Correspondent.

Povestiri de femei.

— Academia cuminenței. —

Vă închipuiți, poate, un edificiu grandios și sever, cu înalte și albe colonade, tăcut și trist ca un templu părăsit. Nu. Este ideea unei tinere bucureștence, care în comun acord de păreri, alături de câteva pariziene pline de spirit, — răspunzând unei anchete a revistei „Femina”, a lansat creerea unei Academii a cuminenței. Ar fi interesant, nu e așa? Intre o cursă neobosită, în goana alcătuirilor plăcerilor modei și o vizită la dentist, câteva minute stație, la academia . . . din Lipsecani.

Căci neapărat, unei astfel de academii, unde i-s'ar potrivi mai bine locul de cât în strada ispitelor, a zâmbetelor și a frigurilor, unde fiecare dantelă are chipul unui oraș, orice model puterea fascinatoare a unui despot iubit; în mijlocul splendidei neglijențe a nimicurilor prețioase, între norii de muselinuri immaculate, în atmosfera îmbătătoare a deliciioaselor parfumuri cari tămăduiează cel mai sfânt altar al femeii moderne?

Lipsecanii! . . . S'ar putea cadru mai potrivit? Și 'n loc de masa cu prăjituri, dela cofetăriile de «rendez-vous»-uri moderne, pupitrul călugăresc din sala văruiță cu alb, la cursul academiei de cuminenție. Înainte n'ar mai fi nici acel dute-vino, cu noutățile senzaționale ale modei, nici învălmășală atracțioasă a mulțimei elegante a bulevardului. De pe catedră, academiciana senină și imposibilă, cu părul pieptănat întins, ca tras de frânghie, cu ochelarii pe nas, în glas domol ticnit, și-ar urma cursul ei de înțelepciune, limpede și potolită, — ca mersul lin al apei de pe iaz.

O reprezentație de cinematograful, pe larg însoțită de explicații, cu imagini de cea mai pură banalitate. Tirade poetice, îmbrăcând în haina frumosului — un prozaic curs al mărfurilor, respirând a piață și oficii de serviciu, cu plivitul grădinilor și legănatul copiilor. În definitiv, proiectul unei case de scompt, în care și-ai angaja beneficiile în schimbul nul al unei fericiți netrăite.

Ce glumă proastă! Jos cu academia cuminenței, trăiască fusta-pantaloni!

Și de ce nu, mă rog? Dacă moda, evolutiv, vine să schimbe îmbrăcămintea, pentru că rolurile se par a se fi schimbat de mult. Senzația actuală, la Paris fiind fustele domnilor și pantalonii cucoanelor. Ultima creație a modei masculine este lărgimea considerabilă a pantalonilor, cari se apropie în contururi de fustele împedecate. Ei bine, geniul creator al modelelor feminine a răsturnat de data aceasta socotelile de acasă și a scos în târg cea mai potrivită formă pentru complectarea emancipării femeilor: pantalonii. Și să mai zici că ilustrațiile de bălcu, cu bărbați ce împing cărușurile copiilor și femei în pantaloni, cu monoclu, sânt închipuiri de domeniul unei fantezii brutale.

Un instantaneu luat pe Bois de Boulogne acum câteva zile, azi răspândit în toată lumea de o mare revistă parisiiană, afirmă faptul acesta semnificativ. Din câteva automobile de casă, coboară un grup triumfător de pantalonate, bravând, curajos și disprețuitor, mulțimea uluită a bărbaților cari priviau înfrânți. Erau ultimele creații ale lui Martial și Armand, Béchoff-David și Parry. Frumoasele regine ale modei treceau conversând, vesele și animate, triumfătoare, printre armata de priviri înțepătoare. Și în ciuda ordinului de zi: jos fusta pantalon, — bărbații seduși admirau cea mai grațioasă jupaculotte, creația lui Martial și Armand.

O tunică din postav în culoarea cireșei ce se deschidea pe un corsaj cu largi reveruri de dantelă: — desprinsă în dreapta și în stânga, la înălțimea genunchilor, și lăsând să se vază, foarte discret, dedesubt, bufantele de muselin ale pantalonilor, de altfel așa de largă că formează o mică jupă dedesubtul tunicii,

din care nu apar, mai lungi, decât marginea tunicii bordată cu aplicațiuni de șuitașe.

Intreg ansamblul era de o adorabilă cochetărie, mai întâi prin faptul croieii impecabile a tunicii, ce se lipea în față și pe șolduri după forma corpului, iar în spate, trăgându-se din jos, în lărgimea unui pliu ca de togă, se ridica în centură, exact după conturul taliei. Apoi în jos, tunica și bufantele jupeculotte de dedesubt, ce nu se zărește decât în mers, se oprește la o palmă deasupra pantofului; admirabil și grațios prilej al modei, pentru a arăta privirilor o înțregă expoziție de piciorușe mici și frumoase. Aceasta și celelalte două creații ale sus numitelor case par adevăratele și cele mai fericite închipuiri ale noului șic, în care de fapt pantalonul nu intră în combinație decât sub o formă puțin pozitivă. Adevărata intenție a creatorilor se trădează în inovația aceasta, ca și în tr'aceea a fustelor împedecate, strâns lipite de formele corpului, prin continua căutare a șicului, desvâlnind de sub crețurile, cutele și godeurile uricioase, liniile pure ale siluetei, naturalei siluete feminine.

Deocamdată să ne facem micuțe și să șoptim doar, încet, de tot încet, că nu știm ce aduce ziua de mâine. La ce bun dar să aruncăm cu pietre în pantalonate. N'am făcut tot așa și cu împedecatele? Și cu toate acestea . . .

Și tu drăguță bucureșteană, de vei ajunge cândva ziua să găsești drumul la cumpătul femeesc și-i pune temelia doritei tale academii de cuminenție, pentru că te știu tânără și cochetă; (iți fereai gâtul de asprimea gulerelor încă din vară, pentru ca la balul „*” din Carneval, să ai decolteul fără urme). Tu, atunci, să rămâi, o zi pe săptămână numai, ceea ce ești, și din înălțimea catedrei, aspră și severă cum te căsnești să te faci, tu să ne fii cursul pe care îl pricepi așa de bine. Șicul femeii. Cochetă și elegantă cum ești, tu știi bine că șicul e totul la femeie.

Cu toți luarii academiei tale, un cap rău pieptănat, ce a împletit, dar ce tot o împleți la cosi e albe.

Sultânica.

Concertul din Buteni.

În sfârșit după o nerăbdătoare așteptare, abia s'a putut înfiripa și la noi un concert românesc. Și mă veți întreba că de ce abia numai acum s'a putut înfiripa? De ce? Apoi trebuie să știți că nici frunța noastră comună românească nu a putut fi ferită de vechea boală care bântue năprasnic satele și orașele noastre, de boala certurilor locale și a indiferentismului. Nu vreau să intru mai adânc în această materie căci ea e cunoscută publicului nostru în dejuns. Și apoi te întrebi de ce și de unde atâta nepăsare? Oare coriștii aceia, diletanții aceia, țaranii aceia, cari de o lună de zile, încoace au venit seară de seară ca să învețe frumoase cântări naționale, nu merită ei atâta răsplată, nu merită atâta încurajare, nu din partea străinilor, ci din partea acelora, cari se țin că s'români, din partea cărturarilor noștri din satele învecinate și din partea meseriașilor noștri? Căci afară de preoții locali și afară de cei doi preoți din Chisindia și de dl învățător Ganeadin din Hodiș, nici un alt cărturar n'a mai venit din multele și frumoasele comune, cari înconjură Buteni. Concertul a fost pus anume pe Duminecă seara ca să poată veni cât mai mulți. Dintre meseriașii români din Buteni, au participat numai trei inși, cărora onoare li-se cuvine. Și trebuie să mărturisim că în ei ne-a fost nădejdea, în meseriașii români, cari sunt mulți în Buteni și în preoțimea și învățătorimea din jur. Trăim în epoca înfrățirii cărturarilor cu țaranii, în epoca când legătura dintre aceste 2 clase, vrem să fie tot mai intimă, tot mai strânsă. Coriștii și diletanții au fost recrutați și dintre domni, și dintre țărani, tot așa am fi voit ca și publicul privitor să fie din toate clasele societății noastre, dar cum am spus și mai sus, cel mai puțin interes l-a arătat clasa noastră mijlocie, meseriașii noștri. Poporul însă, dela care nu ne așteptăm a venit în număr frumos. Și ca să credeți că nu exagerez, când spui cât suntem de nepăsători noi Românii, uitați-vă la celelalte națiuni conlocuitoare. La vre-o câteva zile după concertul nostru a fost petrecerea unguerească, a fost petrecerea pompierilor sau focarilor din Buteni, numai simplu bal, fără concert, fără teatru, fără declamațiuni și cu prețul de intrare cel

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi-e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu cu lant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hárumas-tca 5--7. Telefon intra și extra urban 992.

mai mic 1-60 cor. Dar cum credeți că a reușit? Splendid! Mă rog acolo au venit toți străinii aruncați în marea românismului din aceste părți. N'au zis: cu cutare pompier nu mă am bine, pe cutare nu-l pot suferi, ci cu mic cu mare, tot ce-i străin în acest sat s'a adunat la acest bal. N'au venit numai să joace, ci au vrut să contribuie și ei cu ceva la fondul pompierilor în folosul cărui s'a dat petrecerea. Și acum puneți-vă întrebarea, de ce nu a venit și la petrecerea românească atâția, căci noi suntem în majoritate covârșitoare, prețul de intrare numai 1 cor. programul am avut bogat și ales, venitul trebuia să fie, era pus jumătate la fondul corului, jumătate la sporirea bibliotecii școlare. Un scop înalt, dar sprijin de loc. Și așa în loc să crească fondul corului, a scăzut cu 6 cor. cu toată cheltuirea de cheltuieli! Și vorbind până acum numai de succesul material să încerc a spune ceva și despre cel moral.

A fost un concert împreună cu declamațiune, cu teatru și cu dans. Punctul prim a fost »Pribeagul« cor de Popovici. Accentele duioase și executura corectă au făcut ca această cântare să impresioneze adânc inimile ascultătorilor mai cu seamă ale acelor, cari sunt departe de căminurile părintești. A-1 2-lea punct a fost »Mama Anghelușă« mono-log comic de Alecsandri, predat de țaranul Petru Bejan. Deși acest monolog e făcut pentru alte timpuri și pentru alte locuri cu toate acestea prin predarea lui artistică și prin humorul lui a produs multă ilaritate. A-1 3-lea punct iar cor: »Jalba norei« de Vișu. Aceasta piesa a plăcut mult poporului din sânul cărui a și fost luată:

Tânăra mă mărita-i
Rea soacră îmi căpăta-i
A-ară și-alaltă sară
Mă certa-i cu soacra iară.

A-1 4-lea punct a fost »Șeua țiganului« de Speranță predată cu mult talent și cu mare însuflețire de G. Mișca. A-1 5-lea și totodată punctul de forță al seratei noastre a fost piesă muzicală: »Cisla« de neuitatul Porumbescu. După cum se știe aceasta e o piesă pe care numai corurile cele mai celebre o pot executa cum se cade, atâta măiestrie și atâta fineță e depusă în ea. Dar coriștii noștri țărani spre lauda lor și a conducătorului lor, au executat-o putez zice foarte bine. Presărate cu solo-uri, cântate cu mulțime îndemănare, cu textul ei interesant și cu armonia vocilor, nu te mai puteai sătura. Publicul a și răsplătit cu aplauze repetite pe coriști și nu a încetat până ce nu a mai repetat-o odată.

A-1 6-lea punct a fost piesa teatrală într'un act: »Ultima sticlă«, tradusă din nemțește de Țințariu. Păcat că subiectul acestei piese a fost cam străin de sufletul poporului așa că acțiunea numai cu greu a putut fi înțeleasă. Dar totuși diletanții: Dnii Andreică, Sferdian și Mișca și-au făcut datoria pe deplin. A produs mult haz servitorul sau ordonanța locotenentului, adică Petru, care a fost predat de Dl Mișca. Priceperea rolului și predarea lui, după cum se cuvine a ținut publicul într'un răscontinuu. După reprezentăție a urmat jocul vesel. Și cu această ocazie am înregistrat un fapt îmbucurător. Domnii au jucat alături cu țărani jocurile țărănești Ardeleana și Româneasca.

Așa s'a trecut și petrecerea asta a noastră pregătită cu multă jertfă, dar slab răsplătită. Meritul principal al succesului moral îl are conducătorul corului: Dl învățător Andreica, care împreună cu coriștii n'a cruțat seară, ca să învețe cântările naționale. Laudă meriță și Dl preot Ioan Cosma, care ne-a stat în ajutor cu sfatul și cu fapta pentru reușită, după cum de altfel lucrul ăsta e cunoscut mai de mult. Tot așa și părintele Iuliu Bodea. N'aș vrea să uit nici pe coristul Bejan, care cu energia-i cunoscută a lucrat și lucra mult pentru Români. În sfârșit mulțămim li-se cuvine acelor pușini, cari au luat parte și cari au lucrat pentru scopul ăsta românesc. Suprasolviri au intrat dela următorii domni: Ioan Cosma, Ștefan Peneșiu, Lăzar Oprea, G. Mladin, Dr. Cornel Albu, F. Gutti, P. Frant câte 2 cor. Dr. Grozda 9 cor. A. Căcinea 3 cor. S. Ganea, I. Bodea câte 1 cor. C. Muntean 1,20, cărora și pe această cale le mulțămim frumos.

Un participant.

Reuniunea femeilor rom. din Arad și provincie.

Convocare.

»Reuniunea femeilor române din Arad și provincie« își va ține

adunarea generală

Duminecă, în 12 Martie (27 Februarie st. v.) a. c. la orele 5 după amiază în locuința mea din strada Petőfi Nr. 1.

Invităm la această adunare pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii.

Ordinea de zi:

1. Raportul comitetului despre activitatea sa.
2. Cenzurarea socoților de pe anul trecut.
3. Darea absolutoarelor și stabilirea bugetului viitor.
4. Eventuale propuneri.

Arad, 4 Martie 1911 n.

Sever Bocu,
secretar.

Letiția Oncu,
prezidentă.

In chestiune personală.

Am avut imprudența ca să jignesc cu două cuvinte anodine susceptibilitatea de publicist a d-lui dr. Valer Moldovan, avocat și asiduu colaborator la »Gazeta Transilvaniei«. Dl Moldovan e mălmit și crede a fi descoperit în mine pe misteriosul detractor al reputației d-sale de gazetar ocazional. Fericit de această descoperire d-sa — cu intenția de-a mă scoate pe mine »naiv« (căci »naiv« avusem ghinionul să-l fac pe anonimul, care a iscălit cu inițialele d-sale) — îmi pune întrebarea că, avut-am eu »cunoștință prealabilă despre notița Cât a costat?« care s'a publicat imediat după adunarea dela Arad. Și »ca să nu pot zice că nu înțeleg rostul acestei întrebări« — vedeți, dl Moldovan e foarte prevăzător — mă avertizează că »toți Românii de bine« își vor trage consecințele cuvenite din eventualul meu răspuns.

Mărturisesc că mă surprinde acest ciudat fel de a mi-se pune o întrebare de ordin străin în cadrele unei chestiuni pur personale, când mi-se putea pune într'o formă mai puțin pretextată. Dar răspund totuși, căci nu mă împiedică nici un motiv să răspund la oricare întrebare ce mi-s'ar mai adresa în publicitate:

— N'am avut cunoștință despre notița »Cât a costat?« precum n'au avut nici cei dela conducerea ziarului și nici colegii mei de redacție. Cât mă privește pe mine personal pot chiar să mai adaog că în noaptea cu pricina lipsiam din redacție și că numai insuficienței forțelor de control este a se atribui regretabila scăpare.

Dl Moldovan poate deci să-și facă liber încheierile despre »naivitatea« mea.

Cu acelaș prilej redacția »Gazetei« își permite o răutăcioasă observație referitor la un articol al meu de-acum câteva zile. Spune că articolul este iscălit, dar nu și scris de mine. Locul ce ocupă în modesta ierarhie a gazetarilor români mă scutește să răspund la această mică infamie, fără precedent, de-altfel, în presa noastră.

Ion Montani,
redactor la »Tribuna.«

INFORMATIUNI.

A P A D, 4 Martie n. 1911.

Un scop nobil.

S'a luat inițiativa ca prin colectarea unei sume necesare, să se cumpere în capela românească din temnița Aradului, obiectele necesare de cari se simte absolut lipsă, cum Stul Altar din acea capelă se găsește într'o completă păraginire. Trebuie: un rând vestminte preoțești, două sfeșnice mari de biserică, un potir și o cruce. Facem apel la sufletele caritabile ale tuturor oamenilor de bine, pe cari îi rugăm să-și dea obolul, pentru îndeplinirea acestui scop nobil.

Dna Marilina Bocu a lucrat o frumoasă coperitoare pentru masa Stului Altar, din borangic alb cu ajururi și broderii în motive românești. Sub cruce stau brodate cuvintele: In amintirea zilelor petrecute de soțul meu Sever Bocu, în temnița Aradului: Octomvrie, — Decemvrie 1905; Ianuarie — Martie 1911.

Dna Iovanca Nemeth (Arad) a deschis lista de colectă, trimițând suma de 30 coroane, însoțite de călduroase și bine simțite cuvinte.

— Povestiri de femei. Sub acest titlu re-deschidem azi, în fiecare număr care apare Dumineca, o rubrică permanentă, în care vom publica felurite articole cari pot să intereseze lumea cetitoarelor noastre. Rubrica va fi îngrijită și supravegheată de doamna Marilina Bocu

— Alegerea de protopop în Brașov. Citim în »Gazeta Transilvaniei«: Poporul credincios ortodox din protopresbiteratul Brașovului, și-a exersat prin delegații săi, un frumos drept bisericesc constituțional. Sinodul protopopesesc întregit al tractului a săvârșit azi alegerea de protopresbiter. Actul alegerii a fost condus cu tact și înțelepciune de comisarul consistorial Preacuv. Sa Eusebiu Roșca și a decurs în deplină ordine și în mod impunător.

După serviciul divin, împreună cu chemarea Sfîului Duh și celebrat în biserica Sft. Nicolae, membrii sinodului protopresbiteral s'au întrunit la orele 11 în sala festivă a gimnaziului, destinată pentru săvârșirea alegerii. Era de față și un numeros public.

Dl comisar deschide ședința electorală cu o frumoasă vorbire, în care relevă deosebi chemarea unui protopop în viața noastră bisericească-culturală și însemnătatea Brașovului, ca vechiu centru bisericesc al ortodoxiei și al culturii neamului. Vorbirea vom da-o în întregime în n-rul de mâine.

Dl comisar dă apoi cetire ordinului consistorului plenar, prin care a fost numit comisar și încredințat cu conducerea actului de alegere. Se ia la cunoștință.

Pentru orientare, se cetesc dispozițiunile Statului organic, referitoare la alegerea de protopresbiter, apoi se alege ca notar provizor, membrul sinodului, dl Ioan Pricu, prof., iar la propunerea comisariatului se alege o comisiune verificatoare de 5 pentru cenzurarea actelor electorale ale membrilor. În comisiune au fost aleși dnii: I. Broju și I. Maximilian preoți și mireni dnii: Dr. Nic. Vecerdea, Aurel Ciorlea și Dumitru Căpătină.

Comisia ia actele electorale și se retrage pentru a le studia, iar până atunci se suspendă ședința.

Terminându-și comisia lucrarea, raportorul dl Dr. Nicolae Vecerdea raportează asupra actelor electorale. La propunerea comisiunii se verifică toți membrii aleși, fiind actele electorale în regulă, afară de trei membrii din Brașov-Scheiu, unde alegerea nu s'a făcut în regulă. Aceste trei mandate se nimicesc.

Constatându-se acestea, se alege notar definitiv al sinodului tot dl I. Pricu, iar în comisiune scrutinătoare se aleg dnii: Victor Popea, preot și Ios. Pușcar și Ioan Lengheru, mireni.

Comisarul comunică numele candidaților, cum și faptul, că comitetul protopresbiteral

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Euz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

în ședința sa de ieri a fixat candidaturile în ordinea următoare: Dr. V. Saftu, I. Hamsea, V. Domșa.

Restează acum votarea. În șirul alegătorilor se ivește puțină nervozitate, ceea ce se observă în discuția ce s'a făcut asupra modalității, cum să se asigure cel mai mare secret al votării.

În fine votarea se face, conform prescripțiilor, cu ședule. Actul votării a decurs în liniște și regulă. Despoindându-se urnele, se constată următorul rezultat:

Votanți în total 68.

Din aceștia au votat: pentru I. Hamsea 36, pentru Dr. V. Saftu 28, pentru V. Domșa 2, bile albe 2.

Di comisar, exprimându-și bucuria, că alegerea a decurs în regulă, fără incidente supărătoare, declară de închisă ședința sinodului electoral.

Di Lengeru în numele sinodului aduce mulțumite dlui comisar pentru conducerea înțeleaptă și cu tact al sinodului electoral.

— „Unirea» de trei ori pe săptămână» „Unirea» din Blaj anunță că începând cu 1 Martie va apărea de 3 ori pe săptămână, Marția, Joia și Sâmbăta, în mărimea de până acum. Abonamentul pe viitor va fi de 18 cor. pe an.

În același număr citim: »Acum, când îndemnați de toate părțile, ne-am hotărât să cedăm dorinții generale, și să scoatem foaia de trei ori la săptămână, deși ne îngrozim de deficitul mare, cu care va trebui să încheiem anul, sântem nevoiți să citim cu un s raniu sentiment sprijinul material, de care se împărtășește presa catolică chiar la noi în Ungaria.

Din un comunicat, ce ni-l trimite biroul presei catolice, aflăm, că Episcopatul catolic a dispus în diecesele sale, să se facă în o Duminecă anumită colecție în parohii pentru presa catolică. Rezultatul colecției făcute anul acesta în 20 dieceze a dat suma de 63443 56 cor. Din suma aceasta s'a reținut 13265.39 cor. pentru dezvoltarea unor foi diocesane, iar restul s'a trimis la centru. Suma cea mai mare s'a adunat din diecesa de Pécs, unde însuși Episcopul diecesan contele Zichy Gyula a dat 10 mii cor.

În întreaga provincia mitropolitană, de prezent sânt trei foi: »Unirea», »Păstorul sufletesc» și »Cultura Creștină». »Răvașul», foaie populară creștină, a trebuit să încete din lipsa sprijinului. Și pe aceste trei foi nu le poate susține un milion și atâtea sute de mii de credincioși, pentru că noi nici până în ziua de azi n'am ajuns să pricepem importanța presei și influința ei bună ori rea asupra maselor. Noi criticăm și batjocorim, dar nu dăm nimic pentru astfel de scopuri. Dumnezeu știe de ce sântem așa!»

— Cununie. D șoara Ana Huma din Hodoni și dl Ioan Balint din Timișoara își anunță cununia ce va avea la 5 Martie n. în biserica gr. ort. română din Timișoara—Fabric.

D șoara Eugenia German din Săbad și dl Ioan Dragomir din Șura mică își anunță cununia, ce va avea loc la 5 Martie n. în biserica gr.-cat. din Săbad.

Felicitările noastre!

— Acuze contra ministrului Chamberlain. În Londra se discută cu multă aprindere apariția memoriilor lui sir Urllian Buttler care pe vremea izbucnirii războiului cu Burii era comandantul general al trupelor engleze din Africa de miazăzi, cu domiciliul în Johannesburg. După încheierea acestei pagine urfite din istoria Angliei, pentru nenumăratele pierderi și înfrângeri Buttler a fost învinuit de dușmanii săi că războiul cu Burii l'a găsit nepregătit. În memoriile sale Buttler însă se lapadă de acuzele ce i-se aduc și atacă fără cruțare pe Chamberlain, ministrul coloniilor pe vremea războiului, spunând că acesta nu i-a desco-

perit lucrurile în pregătire, ci a conspirat contra lui împreună cu dușmanii săi.

— Sinucidere. „Tageblatt"-ul din Sibiu aduce știrea, că candidatul de avocat — Vasile Papp, originar din Mădăras, comitatul Bihorului, s'a sinucis trăgându-și un glonte în tâmplă. A murit momentan. Tânărul candidat, în etate de 30 de ani a rămas de mic copil, orfan de părinți și s'a susținut la învățătură cu mari greutăți, ajungând totuși aproape de ținta dorită, de a fi avocat. A lăsat patru scrisori, una adresată șefului său, alta fratelui, și două unor cunoscuți. În scrisoarea lăsată șefului, se roagă să nu se caute după cauzele cari l-au determinat să isprăvească odată cu viața, căci ar fi muncă zadarnică. Se roagă în același timp să i-se facă cu banii lăsați o înmormântare simplă.

— Câți locuitori are Bulgaria? Datele statistice arată pe anul 1910 un număr de 4,329.109 de locuitori în regatul Bulgariei față de 4,035.575 din anul 1905.

— Autoritățile militare și un ofițer în rezervă. Editorul ziarului „Hannoverscher Courier", care e ofițer în rezervă, a fost citat în una din zilele trecute înaintea autorităților militare, cu care ocazie a fost tras la răspundere pentru faptul, că a primit în casă pe publicistul Harden, cunoscut publicului european, în urma desvălirii cazurilor de homosexualitate în armata germană, precum și a aventurilor de dragoste nepermisă ale prințului de Eulenburg.

Harden — spun autoritățile — este descalificat în urma procedurii de a nu primi duelul cu Eulenburg.

Editorul Dr. Maximilian Ienicke scrie cu prilejul acesta un articol în ziarul său, în care protestează împotriva amestecului autorităților militare în chestii politice, și împotriva încercării de a determina să boicoteze pe Harden, care, după dânsul, este unul dintre geniile Germaniei. Face amintire apoi despre duel și spune, că Harden nu l'a primit în urma sfatului dat de mandatar, un general și un căpitan de corvetă, din cauză că somarea a fost întârziată.

Cazul editorului a fost adus și înaintea Camerei în forma unei interpelări adresată ministrului de război din partea deputatului Müller.

— Nenorocire. Din Berlin se anunță următoarele: O companie de infanterie se reînțorcea la cazarmă, când pe la mijlocul drumului o ajunse din urmă un automobil militar. Șoferul voind să o ia înaintea soldaților a cărmit la dreapta, dar rupându-se un arc dela manivelă, automobilul a luat-o razna printre șirurile de soldați, răbind grav un ofițer, trei subofițeri, 8 soldați și alte multe persoane.

— Măcelurile negrilor pe insula Haiti. Un vapor american care a sosit din Kingstoon la lamaica, a adus știri înfiorătoare referitor la revolta de pe insulă. Negrii revoltați măcelăresc fără cruțare tot ce le pică în mână. Pe insulă curg adevărate riuri de sânge, toate fermele albilor au fost devastate și arse până în pământ. Europeanii și au căutat refugiu la consulul german care e singurul loc sigur pe toată insula. Vaporul a lăsat nenorociților tot felul de acareturi și alimente, căci avutul albilor a fost distrus de negrii răsvrațiți.

— Censura rusească. Un ziar săptămânal din Rusia într'un articol deosebit de interesant

aduce știrea despre o hotărâre unică a cenzurii rusești: Opoziția a adunat toate vorbirile și declarațiile făcute de țarul Nicolae dela urcarea sa pe tron. În vorbirea țarului sânt nenumărate contradicții și tradează fără excepție o condamabilă lipsă de constanță, lucru pe care ținea opoziția să-l scoată în evidență. Censura însă a prins de veste și cartea a fost confiscată. Astfel a ajuns și Țarul, în propria țară, pe lista scriitorilor opriți.

— Antagoniștii germano-italieni. Ieri a ospitat pentru prima dată celebra cântăreață Gemma Bellincioni pe scena teatrului din Meran, în opera »Traviata». Hărțuiri și ura dintre Germani și Italiani și-a arătat și aici colții, căci abia a început artista să cânte câteva cuvinte din aria italiană și publicul german s'a pus să manifesteze sgomotos. Asistența era însă formată mai mare parte din oaspeții băilor și aceștia au inscenat în ciuda Germanilor o contra-manifestație, aplaudând furtunos prestațiile artistei. Restul operii a decurs apoi în cea mai mare liniște.

— Înaintarea în rang a soției moștenitorului. „Daily Telegraph" aduce știrea, comunicată de altfel din Paris, că ducesa Sofia de Hohenberg, soția moștenitorului va fi ridicată la rangul de arhiducesă.

— Contrabandă. Damele din societatea înaltă a Statelor-Unite au obiceiul de a nu arăta obiectele aduse din Europa cu prilejul călătoriilor, autorităților vamale, ca să scape astfel de vămuire. Dar acest act al damelor nu este altceva decât contrabandă în urma denunțurilor făcute, autoritățile au început să cerceteze și bagajul de mână al damelor cari călătoreau în clasa întâi a vapoarelor și despre cari nu se putea presupune că ar ascunde obiectele călcând astfel legea. Cerceterea a avut rezultat Damele din înalta societate erau contrabandiste, — nu de profesie, dar... din caprițiu.

Au fost amendate, dar așa se vede că amenda n'a schimbat obiceiul. În urma acestei stări, autoritățile s'au văzut silite să folosească un procedeu mai energic anume închisoarea.

Pe cea dintâi contrabandistă au pedepsit-o cu două zile închisoare. Dar și au aprins paie pe cap. Clubul femeilor din New-York a început acțiunea de protestare. Face agitații de stradă împotriva tratamentului brutal al autorităților vamale, cari în urma urmelor vor fi nevoite să alege alt mijloc de amendare Clubul aduce în favorul acțiunii întreprinse următoarele motive: Femeile au drept să facă contrabandă, fiindcă legea nu se poate referi la dânsese din simplu motiv, că ele nu au fost reprezentate la aducerea legii Contrabandistele nu păcăruiesc împotriva moralității publice, ci numai ca/că intenționat dispozițiile unei legi, care trebuie privită de un act arbitrar!

x Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra inseratului de azi a băncii de asigurare „Transilvania".

x Nou magazin de ceasornice și juvaere în strada Ion-Weitzer, edificiul școlii de fete. Serviciu prompt. Reparaturile ceasornicelor se făptuesc pe lângă garanție. Cu deosebită stimă solicit sprijinul publicului, Vogel Laszlo, giuvaergiu și ciasornicar în strada Ion-Weitzer.

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburile femelești.
Gluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

— Premiat mai de multeori. —

BOROLINUL

leacul miraculos de casă alui

— — — Dr. Borovszky — — —

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este năntrecut la bronhită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca reumă, podagră, ischias, dureri în oase, aprinderi musculare și amorfire, în fine la dejeraturi și la încetarea rănilor provenite din arsuri. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II, Főutca No 77c. Se capătă în sticle de 1.20, 2.— și 2.50 coroane în Arad la Drogueria Vojtek și Weisz și la farmacia Őrs Rezső în Pâncota.

ECONOMIE.

Reuniune de păstrare în Ciachigărbău. Primim următorul aviz: Avem onoarea a aduce la cunoștința On. Public, că în Ciachigărbău—Căkigornó, mai mulți aderenți de principii, sub firma »Opinca« am înființat o însoțire de păstrare și credit, cu 1 Ianuarie 1911 sf. n. și-a început activitatea.

Scopul institutului este a ușura soarta țăranului nostru prin înaintarea spiritului de cruțare, și adevărat în lipsele lui al ajutoare cu împrumuturi ieftine.

Vom opera deci, primind depuneri și oferind împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, cumpărare și vânzare de imobile etc.

Având în vedere, că însoțirea noastră prin cotele sale de 25 coroane face posibilă participarea poporului nostru în masă cât de mare la această reuniune economică, prin care împrumuturile se deschide calea pentru ori și cine a ajunge la împrumuturi cât se poate de ieftine; și considerând mai ales, că »Opinca« din venitul său anual pune în prospect ajutorarea instituțiilor noastre culturale de pe teritoriul său de activitate, ne luăm voie a apela la prețiosul sprijin al On. Public cu stimă »Opinca«, reuniune de păstrare și credit ca însoțire.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultări dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

Partea Redacției.

Ab. 4365 N'am primit nimic.

X. A sosit prea târziu. Articolul nostru era deja cules și dăm probabil Luni. Iți răspundem la acest loc ca să afli mai curând cauza nepublicării.

Redactor responsabil: **Iulia Gorgina.**

Tribuna Institutul tipografic. Măchis și com.

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa**Telegramă.**

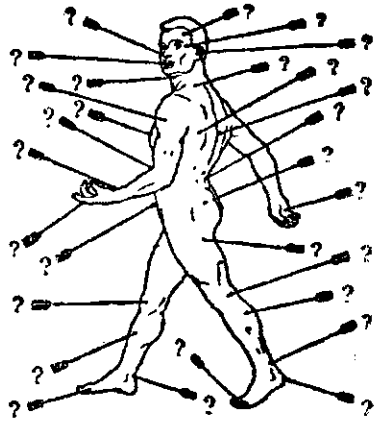
Cuba, 1 Ianuarie 1911.

Tribuna—Arad.

Cafeaua s'a scumpit cu 30%. Totuși firma românească *F. A. Degan din Fiume (Posta fiok 163)* o vinde sub preț. Sprijiniți-vă fratele, că nu merită a se comanda din America.

Degan trimite în pachete postale de 5 kgr. franco și alte articole, ca: Tea, Ciocoladă, Stafide Mandule, Sardine etc. și are prețuri curente românești.

Președintele.

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa fluidul lui Feller alină durerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă repede și sigur reuma, boala de nervi, junghieri, dureri, influență, răceli, durere de cap, dinți și de șale, cărceii dureri de ochi, migraenă și alte dureri cari nu sunt amintite aici. Fluidul Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgușeală, guturai, dureri pe pi-pt și gât, și a organelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale costă franco 5 cor.

II. Mai aducem apoi la cunoștință că mulți oameni folosesc cu rezultat admirabil hapurile Elsa-Rebarbara contra perturbații or stomacale, sgâr-ciurilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, nomat, indispoziție, biezare, lipsă de scaun, dureri de ceum și alte perturbații a organelor de mistuire. 6 cutii 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să facem comanda pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica
Centrala 122 (cott. Agram).

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

Budapesta, VII.

Strada Práter Nr. 9.

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect

— la dorință gratuit. —

Acei cari se vor provoca la ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

Dr. VERNER SÁNDOR

fost medic mai mulți ani la spitalele Rokus și Szent-István din Budapesta, a instalat în Arad un

laboratoriu medical

în Piața Libertății nr. 2,

provăzută cu cele mai moderne aparate

speciale uro și dermatologiei.

Cercetarea sângelui sistem Wasserman,

a urinei din punct de vedere chimic și bacterologic (gonococcus, coli etc.),

cercetări de spirochaetă, spermă,

efforescențele de păr și piele etc.,

se execută cu multă acuratețe. :: ::

În atenți a proprietarilor de pomi.

Ofer altoi nobile de pruni bosnieci, anume »Balkanska Carica« (Împărăteasa din Balcan) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei.)

Altoile de doi trei ani cu coroană frumoasă sunt de cel mai bun soi al prunilor cunoscute până acum. Fructele proaspete sânt foarte mari extraordinar de dulci și gustoase, se coc pe la sfârșitul lui august și sunt potrivite ca fructe pentru masă și uscate, ori pentru pregătirea magișmului sau a rachiului.

Prunele mele nu sufer de păgubitoarea boala de frunze Polystigma rubrum cum se întâmplă la prunele obișnuite la cari de multe ori cade frunza în mijlocul veri și rodul suferă simțitor. Prunii mei au fost premiați în repetite rânduri cu premiul întâi din partea guvernului Bosniei și Herțegovinei, cu medalie de aur la expoziția milenară din Budapesta din 1896, la expoziția din Viena în 1897 cu medalie de argint la expoziția universală din 1900 la Paris și cu medalie de aur, la prima expoziție agrară din Bosnia și Herțegovina la Sarajevo în 1910 Pentru calitatea altoilor mei de pruni primesc cea mai extremă garanție.

Sava T. Kojdič, mare proprietar
în Brčka, (Bosnia),

Căsătorie.

Oficiant de stat în penzie, în etate de 33 ani, cu o avere de peste 20.000 Cor. *voiește a se căsători* cu atare domnișoară sau văduvă gr.-or. rom. care are o zestre de 10—20000 Cor. Ofertele sunt a se trimite la adm. »Tribunei«.

ANUNȚ.

În cancelaria notarială din H.-Csúcs (Ciuci cott Arad) imediat află aplicare un **ținer** versat în afacerile notariale — de **scrietor**. Vor fi preferiți acei țineri, cari în urma praxei mai estinse vor putea conduce și afacerile orfanale — după ce va fi ales ca tutor orfanal.

Salarul ca scrietor anual 790 cor., — iar ca tutore orfanal 336 cor. solvit din casa comunală ulterior lunar, pe lângă acelea, — cuartir din una odaie și încălzit — și de după sîrguință se va împărtași și din veniturile laterale.

Numai acei indivizi pot reflecta la posturile de mai sus — cari au praxa recerută, etatea completă și intențiune de a ocupa posturile susnumite timp mai îndelungat (cam vre-o 2—3 ani).

Un scrietor advocațial

cu praxă de 6 ani. **Caută aplicare** într-o cancelarie advocațială din Arad. —

Adresa la administrația »Tribunei«.

Un potcovar dip'omat

caută aplicare ca măestru potcovar la miliție din România de călărași sau tunari. Eventual se angajază ca faur și la curți boierești din România. Ofertele sunt a se trimite la administrația Tribunei.

Un candid. de avocat

cu praxă bună află aplicare momentan la **Dr. Aurel Pinția, avocat în Tinca** (Tenke, Bihar m.)

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru oficanții

mijlocești

Herzog Sándor

ARAD

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 270

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în

Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul scoalei Kulifay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

Mlădițe Delaware!

Cel mai nobil soi Nagy Gábor.

Soi împământit în regiunea noastră de peste 20 de ani și e lătit în întreaga țară; dă recoltă bogată, vin dulce și tare. Nu trebuie veulat nici stopit, căci nu-i strică nici un fel de boală, nici filoxera. Mlădițe frumoase cu rădăcini bune, până ține asortimentu, 1000 buc. cl. I 35, 100 4 l. cr. 1000 bucăți clasa II-a 20 coor

Pentru transplantarea mlădițelor simple se trimit îndrumări și comande se primesc pe lângă anticipație de 10% la Fischer și Wolner în Bihardiószeg. II

Nou! In Arad n'a mai existat încă! Nou!

In strada Forray (Palatul contelui Nádasdy) s'a deschis deja o întreprindere — prinsa americană electrică de —

Tălpuire repede

Prețurile:

Tălpuire și călcăie bărbătești numai C. 2'40

" " " femeiești " " 2'—

" " " pentru copii " " 1'6c

Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

Fabricație specială de

MOBILE DIN PIELE

ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere trimite prețuri gratuit

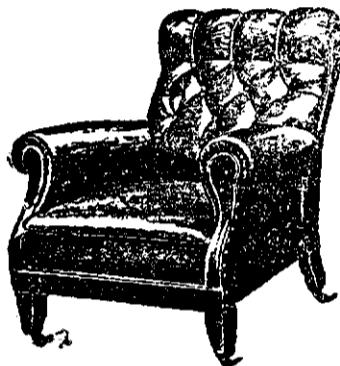
Szűcs A.

tapetier

Budapest,

VII., Károly-

körut 5/c.

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó

Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare la această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete,

gramofoane și apaducte,

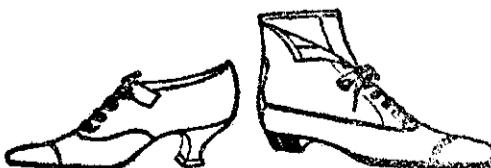
pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Fond. in a. 1887.

VASILIE BERCEANU

BISERICA-ALBĂ - Fehértemplom, strada Târgului.

Asortiment bogat de ghete pentru bărbați, dame și copii de Box, Chevro, Titania și Occasion, precum și ghete de box americane pentru bărbați. - Șoșoni și galoși etc.

Gamașe de piele pentru vânători. Toffelul de creme pentru ghete, precum și renumitul vax Leonhardt Oellack pentru ghete. — — —

Marfă bună. Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Se garantează pentru fiecare păreche de ghete.

Pentru fiecare lucră de mână se garantează.

Fischer Testvérek

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă pentru garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturi etc. în

Arad, József-főherceg-ut 8.

Fabrica: Kossuth utca No 45.

Telefon No 557.

Recomandă în atențiunea on. public magazinul bogat cu lucrări de branșă aceasta, care capătă cu prețuri ieftine de concurență. —

Catalog de prețuri trimite gratuit.

Picături de stomac a lui Brády

provăzute cu marca de scutire S. Maria de Mariacell pe cari poporul le numește „Picături de Mariacell, pentru stomac”, de 30 de ani s'au întrebunțat cu succes așa, că sunt indispensabile pentru orice casă. Picăturile acestea au efect neîntreținut la iregularități de stomac, contra stărilor stricte ardere de stomac.

incuierea scaunului, — circunferența de cap și stomac; greață, amțeală, vomare, insomnie, colici, anemie, gălbănare, etc.

Se capătă în fiecare farmacie. — O sticlă mare Cor. 160, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540 3 sticle mari Cor. 480. Pentru strășințarea înainte a sumei trimite franco: —

BRÁDY K. farmacie la „Regele Ungariei” în VIENA, — I. Fleischmarkt 2., Depot 5. —

FIȚI ATENȚII! la marca de scutire, care reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe ăture și să respingeți orice imitație. — — —

MAGAZIN DE MOBILE

Jean Réthi

emplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu N.-szeben, Elisabeg. 20.

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea „JACOBI”.

Fiecare cutie conține interesante fotografii Röntgen.

ANUNT.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Vânzare de altoi de viță.

Cine vrea să struguri frumoși și sănătoși să se adreseze cu încredere către **VITYÉ MIKLÓS** la firma de viță de vie condusă cu multă conștiință în

— **Ös. Csanád,** — (com. Torontál) unde se găsesc cele mai variate altoi de calitate I mă, soiuri de viță de vie pentru vin și struguri de conservat, precum și viță americană, netedă și cu rădăcini deasemenea se găsesc vițe de rangul II

cu prețul cel mai ieftin. Soiuri pentru chioschuri. Preț curent trimitem gratis și franco.

Prăsierea galitelor de soiul orpington. Mare asortiment în altoi de pomi și trandafiri.

Dintre multele scrisori de recunoștință, publicăm una singură:

Mult Stimatelor! Cu altoiurile expedate de când sunt foarte multumit.

Békéscsaba, 16 Octombrie 1910.

Réti Béla, farmacist.

Se primesc comenzi pentru expedarea de toamnă și primăvară.

Prăvălie nouă!

Sub firma »Depozit de rachiri din valea Crișului« (*Körösvölgyi pálinka raktár*) s'a deschis în **Arad, Andrásy-tér 5.** (Palatul Almay) o prăvălie — nouă unde se vinde: —

rachiu de prune

de drojzii, rom, coniac, licheuri cum și **vinuri** din pivnițele — lui Almay în sticle. —

Așteptând sprijinul onor. public Cu stimă:

SCHWARCZ PÁL conducător.

Zaharie Bărsan:
Impresii de Teatru din Ardeal
à 2 cor.
(10 fileri porto)
: Se poate căpăta la Librăria Tribunei Arad.

Schubauer J.
atelier de **ștampile** de gumă și gravură
Arad, Salacz-utca 3.
Execută artistic gravuri de monograme, firme și scrisori, ștampile de oțel, aramă și gumă, sigile cu firmă (embleme), stanțe, cuie pentru steaguri, insignii pentru societăți și sport. Magazin de mașini p. numerație, ștampile pentru dat și prese pentru rotunjire. Execuție promptă.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milionară din Sports n 1896

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întreg cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trușesti sunt stropite și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oameni să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și ai, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

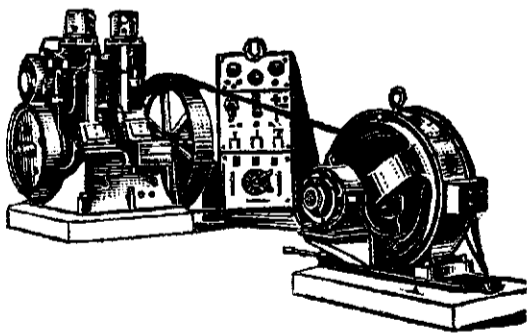
De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum Körút 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trușesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, chinurile sufletului i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele siflice, boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începăturile de confuzie a minții, urmările oronței și ale sifilismului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femelești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceace privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătură numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fle-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapesta, dela 1 Nov. IV., Muzeum-körút 13.

UZINĂ ASORTATĂ CU INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDERSKI**
Motoare de München ptru benzină, gaz și gaz condensat.
Mașini electrice **M. S. W.**
Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminările de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA“
soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

OH! DOAMNE!

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

SĂ TRĂIASCĂ!

Mă 'nădușe afurisita de tusă.

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.
— Prețul unei cutii 1.20 cor. —
— O cutie de probă 50 fileri. —

»Pastilele lui Egger« m'au vindecat ingrabă!

Depozit principal la:
farmacia „NADOR“ gyogytár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Se poate capăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojték Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — In Gyorok la farm.: Masznik Dániel. — M.-Pécska: Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Símánd: Csiky Lukács. — Síkszon: Füredi Ede örök.

NICOLIN

— Timișoara —
(Centru).
str. Takarekpenztar 4.

— Articole de coafură specială. —

Chignone, bucle, impletituri, turbane, plete, transformajii, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

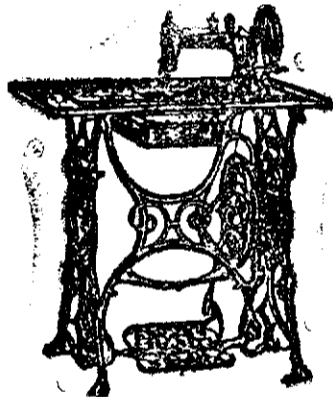
Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud.

: Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

STAMM EDE SUCCESOR RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAPP de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot plăti și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.
Preț-curent la dorință trimite gratuit

CANARINI

■ Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreața tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onștoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soia se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Primesc ieftin și cu garanță repararea de mașini de împlătit,

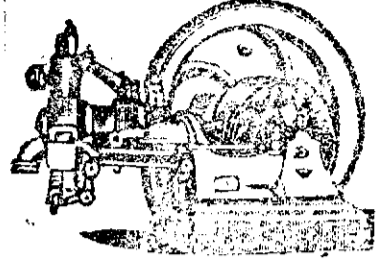
chiar și de acelea, a căror cazan are lipsă de probă.

MIHAI BĂNĂȚEANU,
mașinist diplomat.

A R A D, Strada Vendel numărul 5.

Fabrica de motoare A. G. din Drezda.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania.

Expedează renumitele motoare și locomobile de benzin, oleiu brut, gaz și petrolen precum și motoare absorbitoare de gaze.

Noutăți neîntrecute.

— Generator absorbitor de gaze — UNIVERSAL.

Spesele de mănare și puterea de cal costă numai 1 fl. pe oră.

Reprezentat general:

Ignác Gellért & Comp.

Budapesta, Teréz-körút 41. — Telefon 12-91.
Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

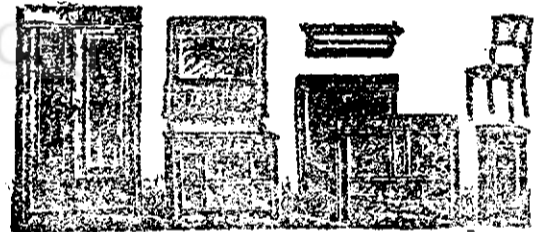
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

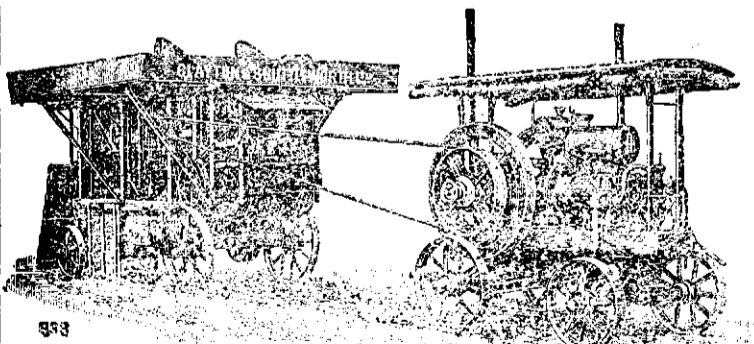
tâmplar de edificii și mobile

NAGYENYED, Rozsa-utca.

(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mai primește garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Mare depozit în CLUJ.

Inspekția inginerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.

Tulumbe cu motor cu gaz.

Motoare cu benzină

Oleiuri de uns.

Antepresa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztian & Comp.
Cluj (Kolozsvár), Ferenc József-ut Nr. 31.
Telegramadr: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban No. 934

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

IANER cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră, E non plus ultra pudrei. Bună pentru baluri, saloane și de zi-nic folos, care acoperă încreșturile și e cu totul nestrăicicioasă. În culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchișă. La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer” apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurin, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

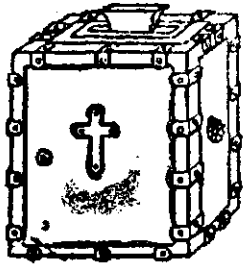
Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

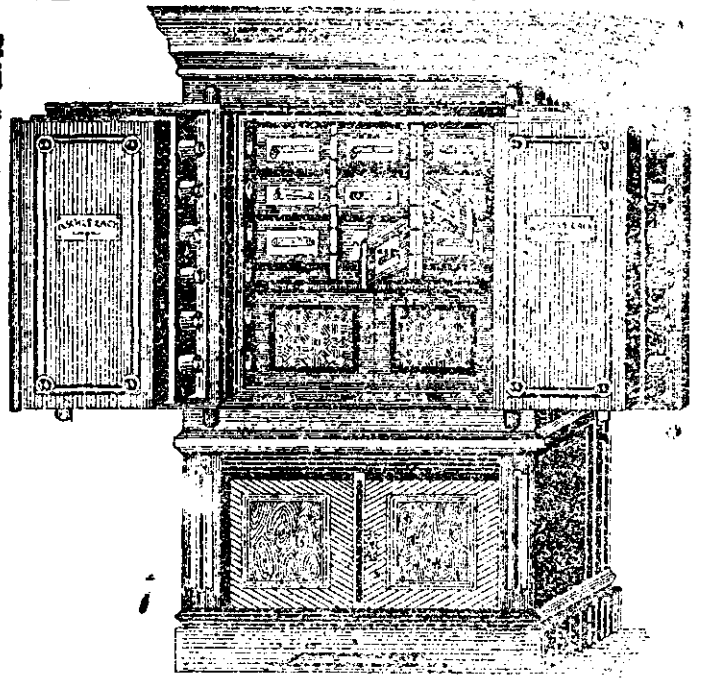
A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în

Sibi u-Nagyszoban, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Sertare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, case, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Motoare șvedeze pentru olei brut!
(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)
în poziție orizontală și verticală.
Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.
Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.
Surányi Victor
inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.
Cereți catalog.

?

Imprumuturi cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:
■ **Vig Lajos** ■
Arad, Piața Árpád Nr. 5.
— Telefon Nr. 671. —

Friederic Hönig turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor
Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28. Fondat la 1840.

Presiata la 1890 cu cea mai mare medalie de stat

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis

Nu mai sunt dureri de stomac!

A KAKUKFŰ KESERŰ
HASZNALATA

ELŐTT

UTÁN

Mijlocul de casă patentat — IARBA CUCULUI AMARĂ după o folosință de câteva zile încetează cu totul lipsa de apetit, vomarea, nervositatea de — stomac, diarea și ori-ce durere de stomac —
Prețul unei sticle mici 80 fil., sticlă mare 2 cor.
Szentgályi Dánie, farmacist, Gödöllő.
Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta elix fumar. off.

SCULPTOR

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR
— HARKANYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETHI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, maușolee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ș. a. — —
Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijnți — — pentru sămânță și sare, tocile etc. — —
Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. — —
Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

și PIETRAR.

La NAGYENYED
 din Alsófehér

să se adreseze,
 cine dorește a-și procura varietăți
 autentice de:

Pomi roditori
 arbori pentru alee, plante de ornament, conifere,
 plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieți, etc

Vițe altoite
 (calitate superioară)
 viță europeană și americană cu și fără rădăcini
 (Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & COMP
 Pomi Viticultură

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cei cari țin să-și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sbricite se aibă pielea fină și roză, să folosească săpunul de spumă „Gladys” în locul mulțimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 50 fileri.

Cu seria preparatelor „Gladys” trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Această a reușit, căci prin pudra „Gladys” s’a aflat un mijloc de frumusețe nastrucioasă și vrednic de încredere care nu numai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îi face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă singur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Impăratul Roman” alui
VIG BÉLA
 Budapest, II., F6-utca 54 szám. II

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietar.
 Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc. —
 Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
 Biroul central:
 Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
 Filiale: Déva și Nagyvárad.

Abonați și răspândiți TRIBUNA

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix”.

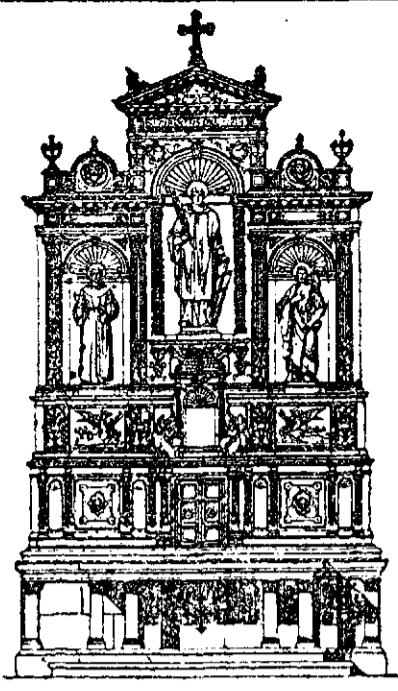
PRAV PENTRU VITE de Kwizda
 dietetic, mijloc pentru cai, vite cornute și pentru oi.

De peste 50 de ani se folosește în cele mai multe grajduri pentru promovarea apetitului, la mîstuirea rea, pentru îmbunătățirea laptelui și pentru înmulțirea laptelui la vaci.

Veritabil numal cu marca de scutire de-act. Se capătă în farmacii și droguerii

Catalog de prețuri gratis și franco.
 Depozit priac.:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ung., reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wien. —

Szeifert János
 sculptor,
 Arad, Magyar-utca 29.
 Pregătește totfelul de lucrări din acest ram, ca *iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și salon, totfelul de sculpturi pentru tâmplari.* Reparaturi se efeptuesc prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului
 Cu stimă: Szeifert János.

Apa-ducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întregă țara. Telefon Nr. 779.
 — Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școale. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
 Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rînduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanță de 3 ani. —

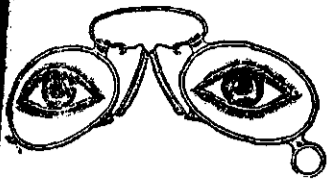
A. SZÁNTÓ
 armurar, optician și fabricant de cumpene
 Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește totfelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene deci- și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.
 Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinelor de cusut- și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit totfelul de arme, revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de permanență.

MAJOROS JÓZSEF
 fabricant de trăsuri
 Lugos, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. — Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efeptuesc repede și prompt.
 Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Karl G. Sadler clasornicar
giuva argiu
și optic în
Bestercze, Spital-gasse 23.
- (lângă „Hotel Sahling“). -

Mare magazin de:

clasornice de buzunar

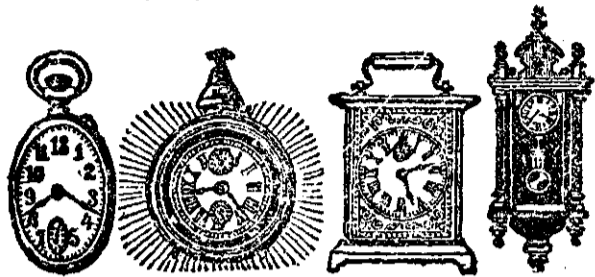
din aur argint și din nickel.

Orologe de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articuli de aur și argint.

Articuli optici și
ochelari de
- Ratenow. -

Reparările a tot felul
de articuli în branșa
aceasta se efectuează
cu constiințiozitate și
cu prețuri moderate.

**STEFAN SLADECK UN
FABRICĂ DE MOBILE**
VİRSET
strada
Kudritzer No. 44-46

Cea mai renumită
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
moderate.

Mare depozit de plane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
și mașini de cusut.

Să ne credeți
că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — **coasa „Koronagyémánt“**

Cu coasa „Koronagyémánt“
bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-dia-
mant, coase rele sau moi nu se găesc între ele. Pentru trăinicia fiecărei
bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —
Comandele se pot face prin trimiț. banilor înainte sau pe lângă rambursă la
Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Rennumita fabrică de automobile de motoare
THE CAMPBELL
— furnizează cele mai rezistent clădite —

motoare și de benzină,
locomobile olei brut,
gaz și
gaz condensat.

Cea mai sigură
mai ieftină și
regulată funcțio-
nare. — Prețuri

ieftine, condițiile
cele mai avan-
tajoase de plată
Garanție deplină

Agentura generală:
Victor Korányi, Budapesta, VI.,
Str. Franz Liszt No. 9.
64. Telefon 64.

Bencsik Zsigmond în Déva
Oferă
ghete americane și franceze
cusute cu mâna în
atelierul propriu
— precum și —
ghete gata
f. moderne p. băr-
bați, femei și copii.

galosi, ghet
comode și p.
gimnastică. —
Mare magazin de
gume renumite
de Sullivan pentru
tocuri la ghet
și creme excelente.

Ghetele pentru picioare neregulate și bolnave le
pregătesc după măsură. — La comanda din provincie este
destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Atelier Häusler, Bistrița-Besterceze.

Atelierul Häusler
existent de 25 de ani, aranjat de nou, în stilul cel
mai modern, se recomandă onoratalui public pentru

Lucrări artistice în fotografie de portret.
Inmări fotografice până la mărime
naturală precum și portretele în ulei.
Pastel acvarelle, cadouri de Crăciun și
Anul-nou, executate după orice fotografii.

Prețuri moderate. Chipuri durabile.
Decorat la mai multe expoziții.

Grupuri mari în tablouri.

Atelier Häusler, Bistrița-Besterceze.

Specialist în fotografierea copiilor.

Construcții de mori.

Efectuește

FABRICA DE MAȘINI MAYER, SOC. ACT.
în Szombathely și Budapesta V., Váci-körut 61.

Mașini pentru mori și instalații
complete de mori sunt cele mai
perfecte! Site, scaune, pentru
suluri, mașini pentru curățirea
grîșului și mașini pentru despo-
iat de ori-ce sistem și mărime.

Construcții de mori.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta!

Procur și dau informațiuni în afaceri procesuale, școlare, bisericesti și comerciale, intervin la referenții dela Curie, din ministerii și dela toate oficiile publice din capitală, dau îndrumări în afaceri administrative, procur tot-felul de documente, atestate și mape, esoperez și urgitez *concesiuni și dispensațiuni* la căsătorii, licențe de birt și pentru trafici, mijlocesc *ajutor de stat la cumpărări de islaze și pășuni*, pe baza legii din 1908 art. 43. Mijlocesc *impăcăciuni procesuale* și în afaceri concursuale, apoi cumpărări, vânzări și exarindări de bunuri, păduri, teritorii de vânat și îndeosebi articli tehnici, rechisite economice, precum: mașini de îmblătiț, de arat, de scos butucii, de scris, de cusut și casse de fer incombustibile, diferite motoare pentru mori și oloniți. Mijlocesc pentru oficianți *împrumuturi personale*, pentru țărani, proprietari de pământ, comune și comunități *împrumuturi ieftine*, simple hipotecare și amortizaționale, calculate *cu 4¹/₂ procente la sută și 1 procent amortizare* din capital; câștig reescompt pentru bănci, efeptuiesc totfelul de comande comerciale, mărfuri, semînțe de primăvară pentru grădinari și economi, apoi comande la bursă, hârtii de valoare.

Observ, că cumpărările mașinelor și motoarelor le mijlocesc astfel, că partea contractuală o controlez eu, iar cea tehnică va fi controlată de un tînăr român, absolvent la politehnică, care totodată este espertul meu la astfel de cumpărări, deci feritivă de agenții din provincie, cari prin mijlocirea lor numai procese, — însă nu marfa dorită Vă câștigă.

Taxele vor fimoderate și serviciul prompt, însă rog o anticipație de *cinci coroane*, cu care sumă să achită corespondența, urgențele comandelor și informațiunile mai simple.

Rog la întreprinderea mea sprijinul on. public român și în deosebi a colegilor mei. Cu stimă:

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat
VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 174-27.

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane
MICHAIL WAGNER
fabricant de cuptoare și olar,
Besztercze, Ungarstrasse 12.

Recomandă cuptoare de olane, căminuri, cuptoare pentru bucătării; fabricație proprie, pelângă prețuri moderate, modele simple până la cele mai complicate în culori variate și moderne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se efeptuiesc cu prețuri convenabile

Comande pentru băi de vană și căptușirea părășitor se fac deasemenea din asortimentul depozitului.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt

Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

== Execută totfelul de icoane artistice. ==

Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primul.

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslusiri servesc.

Fructificarea cea mai bună și cea mai modernă de capital!

Tuturor acelora, cărora le zace mai puțin în interes, să-și lase capitalele lor erezilor, decât să-și asigure și-eși un venit anual mai mare, deci tuturor căsătoriiilor fără copii etc. dar și acelora cari în urma funcției lor, nu se bucură de penziune ca d. p. negustorii, calfele, diurniștii etc., le recomandăm la *singura bancă de asigurare indigenă*

„TRANSYLVANIA”

să-și acuire o

Asigurare de penziuni

pentru capitalele lor.

După tariful nostru de penziuni poți primi de exemplu pentru un capital de K 10000— după la

40 de ani o penziune care începe la 60 ani cu 22-70%	= K 2270—
45 „ „ „ „ 60 „ 9-40%	= K 940—
40 „ „ „ „ 65 „ 20-90%	= K 2090—
50 „ „ „ „ 65 „ 10-90%	= K 1090—

pecând efectele, cassele de păstrare etc., aduc după acelaș capital abia cel mult 4-5% = K 450.

O asigurare mai favorabilă de vârstă abia se poate închipui.

Afară de aceea mai recomandăm și tarifele noastre nou introduse I^o X^o și XIX° la cari după tot la câte trei ani de asigurare se plătește o parte de câștigul de 40%.

Toate celelalte asigurări pe viața omului se primesc în cele mai favorabile condiții.

Prospecte se trimit la dorință franco și informații se dau la *Diracțiune în Sibiu* și prin reprezentanții cu cea mai mare plăcere.

Reprezentanța pentru Arad se află la domnul **Iuliu A. Herbay**, strada Szécsenyi No. 1.

II

Magazie de articli pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,

Feray-utca Nr. 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și :: negre. ::

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira. ☉ ☉

Cea mai bogată magazie în articli pentru sfintele biserici : și preoți :

Ciorapi împlețiți în temniță.